PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЛЮТИЙ — FEBRUARY, 1967 ЧИСЛО 2

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII
ЛЮТИЙ, 1967
Ч. 2
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
FEBRUARY, 1967
Monthly Publication
VOL. VIII
No. 2

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada $4.00
Subscription in other countries 4.50
Single copy ..... .50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи. Дописи, які поміщуються в інших часописах, редакція містити не обіцює — уникаємо повторювання.
Не поміщені рукописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначенним застереженням.

На обкладинці:

СТАТУЯ ЕВАНЖЕЛІНИ в Гран Пре (Нова Скошія) вшановує перших акадійців. Поет Лонгфеллов у поемі „Евнжелін" відтворив переживання акадійської дівчини, яку недоля розділила з її нареченим і вона ціле життя шукала за ним. Ця історія така популярна, що весь район Басейну Мінаса часто звуть „краєм Евнжеліни". Туристи залюбки оглядають музей на місці старої церкви св. Чарлза, де зібрано різні речі та знаряддя з побуту акадійців. Статуя Евнжеліни, звернена обличчям в сторону Кейп Бломідон і „благородних районів" долини, викликав співчуття до долі мільйонів людей, які в нашу епоху зазнали долі біженців.

Фото: Глоб енд Мейл.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Леся Українці — Мінаю я було долини й гори 1
Ольга Войценко — У змаганні до рівноправности 1
Слово до проекту на Сторіччя 5
Т. Горохович — Серед нових книжок 6
Галина Лисенко — Спогади про Лесю Українку 7
З діяльности в Центральній Управі 10
Наталія Кібець — Запорізький дуб 11
Галина Мельник — Жіночий відділ для Експо-67 при КУК в Монтреалі 13
Наш стипендіянт 14
O. Woycenko — The Ukrainian Canadian Social Pattern 15
Halyna Melnyk — Centenial & Expo-67 News for Women 17
Марія Самоїл — Пров. З'їзд в Альберті 19
А як у вас? 21
Відділ для дітей 23
Громадська і родинна Хроніка 25
Річні звіти відділів 29
Іванна Вахна — Українська вишивка 31
Домашне господарство 32

ТРЕТЄ ПОПРАВЛЕНЕ ВИДАННЯ
THE ART OF COOKING
Осібні відділи різдвяних, великодних приписів і страв з кольоровими світлинами печива — $2.25
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ
Відділ ім. Л. Українки
Mrs. L. J. Kut, 5410 McKee St., Byrnaby I, B.C.
Mrs. Olive Kindrachuk, 2005 Victoria Dr., Vancouver 12, B.C.

КОНКУРС

Союз Українок Канади проголошує конкурс на малювання образів на тему ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ В КАНАДІ АБО НА ЯКУСЬ ЗАГАЛЬНУ КАНАДІЙСЬКУ ТЕМУ. Найкращі образи будуть призначені Союзом Українок на проєкт на Сторіччя Канади.

В конкурсі можуть брати участь всі українські мистці-малярі, які замешкують в Канаді.

На конкурс можна висилати довільне число образів, подаючи ціну кожного образа, не пізніше як до 1-го березня, 1967 року на адресу:

W & W ART GALLERY
2263 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario

За дальшими інформаціями просимо вдаватися до комітету на адресу:

Mrs. J. BALAN,
4001 Dufferin St.,
Downsview, Ontario

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЛЮТИЙ, 1967 Ч. 2

У змаганні до рівноправности

Чи хочеш жити так, щоб ти росла думками,
Щоб ти росла духово з кожним днем?
О. Ів а х.

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ

Ювілеї — це звичайно приємні оказії. Не робить різниці, чи це ювілей події в житті одиниці, чи в житті спільноти; вони завершують певний етап пройденого шляху, часу й дій. І якби ми не вімічували ці роковини — чи це буде в формі обіду, чи бенкету, чи тільки святковими сходинами — ювілеї дають нам можливість пригадати минулі часи, застановитися над сучасністю й плянувати майбутнє.

Тож, з нагоди Ювілею товариства, варто нам пригадати деякі сторінки із загального жіночого руху в Канаді в минулому, а потім нав'язати його до нашої дійсности. Особливо важливим є пригадати про змагання за незалежне й повноправне місце жінок у різних ділянках життя. А до цього спонукав мене ще один паралельний ювілей, який відкриває цікаві історичні сторінки: 25-го листопада, 1966 р., заходами Провінціяльної Жіночої Ради, громадяни цієї провінції на чолі з лефтенантом ґубернатором Болс зійшлися в будинку Манітобської Легіслятури, щоб бути свідками відкриття пропам'ятної таблиці — відзначуючи 50-ліття з часу, коли ухвалено закон, що дав жінкам право голосування й право до повної участи в політичнім житті цієї провінції. Точно говорячи: цей закон був ухвалений 27-го січня, 1916 р. А Манітоба була перша провінція в Канаді, що визнала жінок за повноправних громадян з привілеями нарівні з чоловіками.

Ця важлива й історична подія з-перед 50-ти років повинна спонукати нас до деякої аналізи й заставити нас відповісти на деякі питання в зв'язку з цим; головно, чи жінки оправдали привілеї, яких вони досягнули? Відомо ж: те, що жінки осягнули в цій провінції в 1916 році, а в інших дещо пізніше, не прийшло легко. Хтось мусів довгі роки наполегливо працювати в цьому напрямі, навіть звести боротьбу, щоб побороти звички й поняття попередніх століть відносно місця жінки в суспільнім житті. Але поки зможемо відповісти на це питання ,буде до речі згадати кілька піонерок, що промощували шлях до повної рівноправности, чи як кажуть, емансипації жінок.

ОДНА З ПЕРШИХ

І тут пригадуються жінки — ідеалістки з візією майбутнього. Це були жінки сильні духом, що мали довір'я до власних сил. Вони вірили в гідність жінки, в її біологічне й суспільне післаництво й вірили в її потенціял. Не можна при цьому обминути факту, що були й чоловіки з тими самими поглядами щодо вартости жінок і допомагали цим піонеркам у їхніх змаганнях.

Як відомо, рух за рівноправність жінки в Канаді був започаткований першою в цьому

Доповідь Ольги Вонценко на ювілейному святі відділу Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки в Вінніпезі 27 листопада, 1966 р. Пані Войценко була доміняльною головою цієї організації в роках 1948-1954. Вона є авторкою кількох праць, м. ін. **Літопис Українського Життя в Канаді.** — РЕДАКЦІЯ.

Леся Українка

МИНАЮ Я БУЛО ДОЛИНИ, Й ГОРИ

Минаю я було долини, й гори,
і моря гучного непевнії простори,
чужі краї обступлять навкруги,
захопить ніч; на горах чорні тіні,
на морі хвилі, тумани в долині
здаються наче справді вороги.

І серце, хоч і звикле до блукання,
до чужини, до вічного змагання,
чогось бувало плаче в тій порі,
немов дитина в темряві забута
немов людина у тюрму замкнута,
аж поки очі не знайдуть зорі, —

тоді затихне плач... І я дивую,
чим серце втішилось? — що золотую
маленьку цяточку вгорі знайшло?
Так що ж йому по тім далекім світі?
Він, може, сам давно погас в блакиті,
поки сюди те проміння дійшло,

погас отак як тії мрії перші,
як молоді думки давно померші,
що розбудили вперше дух в мені...
Так що ж! нехай та все давно минуло
а серце любить, поки не заснуло
те світло, що живе і без зорі.

краю лікаркою — доктором Емілі Говард Стов у Торонті. Можна сміло твердити, що історія життя цієї працьовитої, відважної й завзятої жінки є героїчна.

Ще на початку 60-их років минулого століття, чоловік пані Стов захворів і щоб вдержати його і троє дітей, вона вернулася до своєї професії учителювання. Заощадивши трошки грошей зі своєї скромної платні, вона рішила зреалізувати давні мрії й вивчитися на лікаря. Але в тому часі, жодна медична колегія в Канаді не приймала жінок на студії. Прийшлося їй виїхати до Ню Йорку. Закінчивши студії, вона в 1868 р. повернулася до Канади й замешкала з своєю родиною в Торонті, де почала практикувати медицину. Пані Стов не тільки працювала професійно, маючи великі успіхи, як лікарка; вона постійно працювала над тим, щоб усунути упередження до жінок, коли вони змагали до вищої освіти, до незалежних і свобідних професій та зайнять. Завдяки її зусиллям Торонтонський університет відкрив двері жінкам у 1886 р. За ним пішли інші професійні й вищі школи. Як дивно згадувати сьогодні про цей факт, що пані Стов не допущено студіювати медицину в Канаді, а пізніше, її донька не тільки вивчилася на лікарку, але була першою жінкою в Канаді, що викладала на медичному факультеті в Торонті.

Пані Стов була інструментальна в справі ухвалення законів про поліпшення умов праці жінок по фабриках й інших установах. Вона боліла над апатією жінок і браком у них активности, щоб поліпшити свої становища в суспільному житті. Вона присвятила багато свого часу, щоб освідомити їх у цьому напрямі. Тому, що в Канаді ще не назрів час, щоб явно агітувати в справі голосування жінок, вона зорганізувала в 1876 р. групу під назвою Торонто Вименс Літерарі Клюб. Цей клюб виховав кадри свідомих жінок, що пізніше відограли важливу ролю в русі за емансипацію жінок не тільки в Торонті, а в Канаді взагалі.

ЖІНОЧИЙ РУХ ЗРОСТАЄ

Під покришкою цієї невинної назви, жінки сходилися кожного тижня, слухали промов й дискутували різні суспільні проблеми дня. Коли в 1891 р. почав виходити торонтонський тижневик п. н. **Канада Ситизен,** видавці відпустили куток часопису для потреб жінок. Редактором його стала пані С. А. Кирзон, одна із здібніших членок клюбу, а ця газета записана в історії жіночого руху в Канаді, як перша, що почала ширити ідеї суфражисток на шпальтах преси.

Д-р Стов померла в 1903 р. не доживши часу, коли жінки в Канаді осягнули статус, до якого вона прямувала, але її близькі співробітниці, включно з її дочкою, д-р Аґаста Стов Ґаллен, продовжували її роботу до успішного завершення.

Завдяки активності жінок-суфражисток у Торонті, рух поширився по цілій Канаді. Цікаво, що в Манітобі провід у цьому напрямі взяла група ісляндських жінок, почавши діяти ще в 1890 році. Провідницею була пані М. Дж. Бенедиксон, яка переписувалася з суфражистками в Торонті. Пізніше в цьому рухові виявили себе такі жінки Манітоби, як письменниця Неллі МеКлунґ, журналістка Кора Гайнд, лікарка Емилі Йоменс і інші. Коли 1912 року зорганізовано групу п. н. Вінніпеґ Політикал Еквалиті Ліґ, то її очолила пані А. В. Томас, визначна журналістка.

ПЕРШІ ОСЯГИ

Коли, по довгих стараннях закон у користь жінок був ухвалений в Манітобі, за цією провінцією пішли Саскачеван і Алберта, а в короткому часі й інші провінції. Тільки жінкам у Квебеку прийшлося чекати ще чверть століття, бо там цей закон ухвалено щойно 25-го квітня, 1940 р. Щодо федерального закону, він увійшов у силу 1920 року актом п. н. Домініон Елекшин Акт. Жінки перший раз голосували повноправно в федеральних виборах у 1921 р. І того року перший раз у історії Канади, вибрано жінку-посолку Аґнес Мекфийл до Парляменту в Оттаві.

По ухвалах провінційних і федеральних законів, здавалося, що нарешті жінки осягнули все те за чим вони добивалися поверх пів століття. Одначе, виринула ще одна несподіванка, а саме: проблема відома в історії законодавства як „Справа Особовости", по англійському „Персонс Кейс".

СПРАВА ЖІНОЧОЇ ОСОБОВОСТИ

Вона виринула в зв'язку, здавалося б з малозначною подією в албертському суді, де жінку-суддю, пані Емилі Мирфі адвокат заквестіонував, як особу в розумінні конституції Канади, цебто БНА Акту. Адвокат закинув пані Мирфі, що їй не місце на становищі судді, тому, що вона жінка, а жінки не є особами. Справа інтерпретації слова особа, по англійському „персон" у конституції Канади тягнулася роками; вона опинилася перед найвищим судом в Оттаві й остаточно вона опинилася в Лондоні перед Лордами — суддями Прівi Кавнсил. В

жовтні 1929 р. Прівi Кавнсил вирішив, що жінки в Канаді є особами в розумінні БНА Акту. Справедливість затріюмфувала. Лондонське рішення мало вплив не тільки на сферу судівництва в Канаді, але й на інші, включно із сенатом. Завдяки цьому рішенню, прем'єр Канади Мекензі Кінґ довго не вагався й у 1930 році покликав до сенату пані Корін Вілсон. Це була перша жінка у вищій палаті Канади.

Пройшло около 70 років з часу, коли пані Стов не допущено студіювати на медичному факультеті в Торонті, до часу покликання першої жінки до Сенату в Оттаві. В цьому періоді передові жінки Канади здали іспит витривалости, й послідовної, завзятої праці в боротьбі за рівноправність. Це не було легке завдання. Вони скликали віча, писали статті, підписували петиції. А скільки треба було відбути особистих побачень з державними мужами. В „Українському Голосі" за рік 1914 подано вістку про делеґацію манітобських жінок у прем'єра Роблина. Головним речником групи була письменниця Неллі Меклунґ, яка м. ін. сказала: „Ми не питаємо за реформою, ми не хочемо помочі ані ласки. Ми питаємо за своїм правом. Ми не хочемо милостині, але справедливости. Чи не маємо ми жінки мозку для думання — рук до роботи — серця до почуття? Чи не сповняємо ми горожанських обовязків?" Прем'єр одначе помимо всіх переконань заявився проти жіночого права, бо казав, що це знищило б домашнє життя.

Жінки мусіли не тільки переконувати чоловіків про своє право, але мусіли освідомлювати жінок, бо було багато з них, що не вірили у свої сили й зовсім не цікавилися тим, щоб поліпшити своє становище.

А скільки зневаг треба було пережити, коли глузували з жінок і брали на сміх їхні домагання. Правда в Канаді не було випадків арештувань жінок, так як це було напр. в Англії і в Америці, але, як пише д-р Клевердон, авторка **Історії Жіночого Руху в Канаді,** ці жінки дали цінну частину свого життя, щоб осягнути рівноправність жінок і сподівалися, що їхні наслідниці візьмуть на себе відповідальності, а не тільки привілеї. Авторка також ставить питання, на скільки канадійські жінки оправдали сподівання тих, що промощували цей шлях? Питання чи жінки оправдують привілеї, що вони з таким великим зусиллям осягнули не раз виринає на сторінках преси чи в розмові.

МІЖ СПОДІВАННЯМИ Й ДІЙСНІСТЮ

Це питання не можна узагальнювати. Є ділянки життя, де жінки вив'язуються задовільно. Наприклад, завдяки вищій освіті, жінки опановують різні професії. Чимраз більше жінок йдуть у наукові сфери, займають становища на університетах і працюють дослідчо-науково. Немає сумніву, що в цих вищих сферах науки й професій жінки трактовані, як рівні з рівними й здебільша там немає дискримінації супроти них. Серед такої пригожої атмосфери, жінки, якщо схочуть, зможуть себе виявити інтелектуально, як ще ніколи перед тим в історії людства. Але треба підкреслити, „якщо схочуть", бо хоч інтелектуальна, духова праця дає багато вдоволення й насолоди, вона рівночасно є тяжка й відповідальна. Вона вимагає дисципліни й багато-багато самопосвяти.

За те в індустріях й в бизнесах жінки ще не проявляють себе належно, хоч тут вони масово затруднені. Наприклад ,як секретарки, книговоди, клерки і т. п. вони вив'язуються дуже добре. Все ж їхня праця на підрядних становищах. Мале число жінок вибивається на позиції діловодства — цебто керівництва (манеджеріял левел). Кажуть ,що тут є певна дискримінація й щоб жінка добилася до якоїсь вищої ранґи, вона мусить тяжче працювати й бути більш кваліфікована, як чоловік. Інші твердять ,що в цьому жінки винні самі. Вони трактують заняття як тимчасове, поки не вийдуть заміж, і тому на них не дивляться як на постійні сили, що їх варто затруднити й підготовити до більш відповідальних позицій на майбутнє. Безперечно, що тут є дві сторінки медалі. Ми повинні над цим застановитися й дійти до певних заключень.

Щодо участи жінок у політичнім житті Канади, то здається, що вони тут виявляються найслабше. Дуже мало хто бере активну участь у політичних партіях, ще менше кандидує, а зовсім мало хто має шанси вийти переможно у виборах. За 50 років, коли жінки вибороли право голосувати, Манітоба мала тільки чотири жінки послами. Під цю пору засідають в манітобській легіслятурі тільки дві жінки, одна з них є членом кабінету. Все ж репрезентація манітобського жіноцтва в легіслятурі тільки двома жінками аж ніяк не виправдує тих можливостей, що їх дають жінкам виборчі закони й число тих жінок, що голосують у Манітобі.

А як виглядає жіноча активність на федеральному рівні? Коли ближче їй приглянутися, то показується, що на 245 послів є тільки три жінки! Тому, що приблизно половина населення Канади складається із жінок, ми не тверди-

мо, що половину послів повинні становити жінки, хоч така пропорція буває в інших краях світу. Все ж таки, нам здається, що в Оттаві жінки повинні бути зарепрезентовані бодай на десять відсотків. Тим самим замість трьох — 24 жінки повинні мати посольські мандати в Оттаві.

Хтось міг би сказати, що за такий оплаканий стан жіночої репрезентації на політичному полі винні чоловіки, мовляв, вони не допускають „бідних жінок" до „влади". Та це тільки частково правда. Є теж вина, на нашу думку може найбільша, по стороні жіноцтва. Воно чомусь немає самодовіря до своїх сил і здібностей. В їхніх умах ще забагато заскорузлих поглядів, мовляв, державою повинні управляти чоловіки. Чомусь жінки уважають, що бути послом чи сенатором, то треба бути „вченим, ґенієм, мало-що не півбогом", а тимчасом прочитайте докладніше „Гансард" (Протоколи дебат в парляменті), чи послухайте котроїсь з промов деяких вибранців народу, то не знаєте чи плакати чи сміятися, чи ті промови в кут чи в двері. Ми певні, що жінки в багатьох випадках виявили б кращий глузд, краще розуміння проблем часу. Коли ж і трапляється, що серед жіноцтва найдуться кандидатки на політичних діячок, то інші жінки з таких чи інших причин не піддержать їх належно, а в висліді маємо цей ненормальний стан. Він аж ніяк не оправдує сподівань тих перших суфражисток, що боролися за повноправність жінки в політичнім житті. Отже треба жінкам мати більше самодовір'я й у цій ділянці життя!

А ДЕ Ж УКРАЇНСЬКА ЖІНКА?

На тлі цього загального огляду й оцінки жіночого руху в Канаді, само собою насувається питання: А де ж українська жінка?

Відповідаючи на це питання, треба ствердити, що українське жіноцтво не відограло ніякої ролі в самій боротьбі за емансипацію. Це оправдане історичними моментами. Як відомо, в часі найбільшого розгару боротьби за рівноправність на переломі століть, українські жінки, як новопоселенці цієї країни були всеціло абсорбовані розбудовою життя й господарства своїх родин на широких степах Канади. І тому не диво, що перша жіноча організація заіснувала в тому ж 1916 р., в якому жіноцтво Манітоби добилося права голосування. Але, як я згадую в своїм „Літописі", воно виявилося дуже активним при першому голосуванні. На жаль цей запал не те, що не збільшився, але не вдержався на цьому рівні в дальших роках. В результаті, ми свідками, досить сумного факту, що на всіх можливих рівнях різних правлінь, цебто, муніципальному, провінційному, чи федеральному українська жінка — персона інкогніта. Щодо цього можна мати виправдання, мовляв, канадійське жіноцтво мало мішається в політику взагалі, але питання, чи це повинно нас задоволяти?

Дальше, коли ж розглядати становище українського жіноцтва на внутрішньо-українському відтинку, то треба насамперед ствердити, здавалося б, відрадне явище. У нас є багато жіночих організацій чи товариств: льокального, провінційного чи домініяльного характеру. Ми маємо жіночі сторінки в часописах, а навіть окремі журнали. Українська жінка бере участь у національних і інтернаціональних з'їздах і дає свій внесок в українське й тим самим у загальне канадійське життя. В індивідуальному аспекті треба ствердити, що в нас є поважне число професіоналісток на своїх становищах. Все ж коли вглибитися в справу, то вона не виглядає так рожево, як на перший погляд здавалося б.

САМОДИСКРИМІНАЦІЯ ЧИ ТІЛЬКИ ДИСКРИМІНАЦІЯ?

Правда перші організаторки українського жіночого руху в Канаді мали далеку візію самостійного всеохоплюючого організованого життя. Так, наприклад, Союз Українок Канади був первісно подуманий, як незалежна понадконфесійна жіноча організація, на зразок тодішнього Союзу Українок в Галичині. Одначе, процес суспільно-церковної дифиренціяції українського життя в Канаді, а зокрема, коли пізніше оформився Союз Українців Самостійників, ця жіноча організація удостоїлася гідности „складової" одиниці в системі СУС. Але за нею бодай історія, що вона колись там у початках хотіла бути все-українською й самостійною. Не можна того сказати про інші жіночі організації, що повстали пізніше. Вони ж бо зразу таки включилися в ярмо „братніх", чи „сестриних" складових систем. А в висліді жіноча надбудова, Комітет Українок Канади, або так званий жіночий КУК, після чверть сторіччя не удостоївся мати статутом легалізовану представницю в Президії Комітету Українців Канади. Доходило до таких парадоксальних ситуацій, що коли на конґресах КУК мужчини ставили внесення направити цей статутовий куріоз, то жінки відтягали й свою підтримку внесення. Чи це не є ще один доказ, що жінки не мають самодовір'я, щоб не казати, самопошани в громадському житті?

На жаль, ще в багатьох ділянках нашого життя виявляється підцінювання жінки, як рівновартного партнера. От, наприклад, в останніх часах відчувається дошкульний брак дорасту в редакціях українських часописів у Канаді. Нікому, одначе, не прийшло б до голови, щоб на становище вакантного редакторського стільця покликати жінку.

Або в виховно-педагогічних ділянках. Чи прийшло б котрійсь з дирекцій наших Інститутів „єретична" думка заанґажувати жінку на пост ректора, директора, управителя, чи як там?

Можна наводити багато інших прикладів, але вони тільки підтверджують вже попередньо наведені спостереження, що з одного боку вина в цьому чоловіків, а з другого боку вина жінок.

І тут насувається пословиця про те, що жінка держить три вугли хати, а чоловік четвертий. Мені здається, що наша самостійницька хата досі стоїть на трьох вуглах, а саме: САМОПОШАНА, САМОДІЯЛЬНІСТЬ і САМОСТІЙНІСТЬ. Вже найвища пора, щоб до цієї хати додати четвертий, а ним є й може бути тільки САМОДОВІР'Я жінок до своїх власних сил і здібностей.

На закінчення хочу згадати, й ще одну справу, яка важлива так для українського як і для загального канадійського життя. Недавно преса принесла вістку, що дня 11-го листопада, делеґація 33-ох жіночих організацій мала авдієнцію у міністерстві в Оттаві. Жінки внесли меморандум в якому, м. ін., вони домагаються королівської комісії для дослідження статусу жінок у Канаді в різних ділянках життя і відповідних рекомендацій.

Мені здається, що це оправдане домагання й Дай Боже, щоб така комісія була покликана, та щоб вона поставила перед очі всього громадянства Канади об'єктивні дані про справжнє становище жінок в цій країні. Та не вважаючи на її майбутню працю ,наш обов'язок уже тепер, з нагоди цих двох ювілеїв, застановитися над підсумками дотеперішньої праці, призадуматися над її теперішним станом, та намітити напрямні для дальшого розвитку. І коли сьогодні в цьому скромному ювілейному слові я не обмежилася тільки до безпроблемних рожевих сторінок нашого життя (що звичайно буває на ювілеях) це тільки тому, що я маю велике довір'я до жіночих сил й до його потенціялу і хотіла б щоб жінки, у всіх ділянках життя проявили себе якнайкраще.

Ольга Войценко.

Слово до проєкту на Сторіччя

З початком 1967 року ми побачили оживлений рух по цілій країні. Телевізія, преса, радіо, ріжні комітети і комісії кожного дня проголошують досягнення своїх проєктів, над якими працювали ріжні комітети, організації, установи, фірми й поодинокі горожани. За кілька коротких місяців ми включимось у загальне святкування.

„Який ваш проєкт на сторіччя Канади?" питають одні одних друзі, знайомі. З цим питанням ми стрічаємось кожного дня. Воно відноситься до кожного жителя цієї країни.

На питання — „Який ваш проєкт?" — кожна членка Союзу Українок Канади зможе спокійно із гордістю відповісти — мій проєкт в збірній силі нашої організації, на який я внесла свою частину до спільного фонду на проєкт. Подумайте, чи ви не залишились поза рядами тих, що вже зложили свою датку?

Комітет Сторіччя при центральній управі Союзу Українок Канади готує виставку образів українських мистців, які взяли участь в конкурсі. Покликане жюрі буде робити вибір образів для колекції Союзу Українок Канади.

Час швидко збігає. Наша кампанія на проєкт Сторіччя мусить закінчитись. Відділи, які ще не вспіли провести збірки між своїми членкинями, кличемо зробити це тепер негайно.

Проголошуємо надіслані збірки:

Відділ „Калина" — Гемилтон, Онтеріо	$ 2.00
раніше 82 — разом	84.00
Відділ ім. Св. Ольги — Вернон, Б. К.	50.00
Відділ ім. Св. Русової — Лонг Бренч, Онт.	35.00
Відділ „Тризуб" — Торонто, Онт.	42.00
раніше 50.00 — разом	92.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Вайта, Ман.	25.00
Відділ ім. О. Басарабової — Виммер, Саск.	32.00
Відділ ім. Л. Українки — Мензі, Ман.	10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Вінніпеґ, Ман.	50.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Волей, Б. К.	88.00
Відділ ім. Л. Українки — Мелфорт, Саск.	10.00
Пані Чепесюк — Торонто, Онт.	10.00
Відділ ім. Л. Українки — Ту Гилс, Алта	5.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Витков, Саск.	19.00
Відділ ім. Л. Українки — Роблин, Ман.	48.00
Відділ ім. Княгині Ольги — Принс Алберт, Саск.	80.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Смокі Лейк, Алта.	30.00
Пані Яблонська — Торонто, Онт.	5.00
Пані Л. Муровић — Пікерінґ, Онт.	5.00
Відділ ім. Св. Ольги — Вільна Алта.	15.00
Відділ ім. Л. Українки — Егасі, Б. К.	19.00
Відділ при Катедрі Св. Івана — Едмонтон, Алта	190.00
Відділ ім. О. Пчілки — Беллис, Алта	16.00
Відділ ім. Л. Українки — Виндсор, Онт.	60.00
Відділ ім. Н. Кобринської — Вилингдон, Алта.	25.00
Пані Іванна Зельська — Вінніпеґ, Ман.	2.00

СЕРЕД НОВИХ КНИЖОК

Ласовська Мирослава, Під чорним небом, Торонто, „Пробоєм", 1966, 207 стор. $3.50.

Повість „Під чорним небом" — це літературний дебют авторки. Тому треба привітати нову письменницю, а твір трактувати як першу спробу. Видавництво „Пробоєм" заповідає її чергові твори, і то драматичні, — біографічну драму „Світла тінь" про Івана Мазепу та драму „Льодолом" з життя української інтелігенції у Львові 1959 року. Тематика, як бачимо, дуже цікава й читачі, а зокрема діячі театру, чекають на такі п'єси.

„Під чорним небом" — це повість з життя інтелігенції під час Другої Світової Війни. Вступ-епілог закінчує акцію по війні, в Аргентині. Місце дії — Галичина, Сибір .Змістом повісті є життя молодої матері, яка зазнає усіх ударів долі: арешт чоловіка, боротьба з трудами життя в умовах війни та совєтської окупації, маючи на удержанні малу дитину, матір, є її участь в праці українського націоналістичного підпілля з усіми його небезпеками і романтикою, є еротика, є глибока любов поміж „західнячками" й „східняком", є трагізм вивозів на Сибір, втеча з нього й сумне закінчення життя головного персонажа над машиною у бразилійській швальні. Повість змальовує ці події дуже живо, надто живо. Події в житті головної постаті — Галини — настільки сконцентровані, що не можна не помітити деяких неправдоподібних ситуацій; бо надто скоро народжується кохання Василя й Галі, надто просто вона дає собі раду в дуже складних життєвих ситуаціях (звихнена нога, дощ, переправа через ріку з граничними дротами для передачі штафети, поворот з цієї виправи). Неправдоподібним видається існування десятирічки на Сибірі в тих умовах побутового життя, які для підкреслення видержливости характеру Галі подає авторка, з таким учнем як Ґенко, що був у віці військового призовника (навіть ім'я його неправдоподібне, бо „Ґенків" схід України не знає). Неправдоподібним є також і Ґенкове перероджения з „доносщика" на активного спомагача втікачам. Очевидно, все це могло бути в житті, але в повісті, де мистецьким згущенням життєвих подій, письменник хоче дати цьому логічну, психологічну та історичну мотивацію. Бо сама тільки реєстрація подій, без філософічного підтексту, без краси мови з її стилістичними прикрасами, без справжніх ситуацій і справжніх конфліктів, хоч і буде зацікавлювати невибагливого читача, але не дасть підстав зачислювати твір до вартісної справжньої літератури.

Сюжет повісті, персонажі, історичне тло дуже вдячні, щоб зацікавити ними читача. До того манера розповіді від першої особи надає подіям і переживанням познак автентичности, своєрідної автобіографічности з моментами душевних визнань і сповіді, що зацікавлює читача й викликує співчуття до героїв. Тільки переживання Галини, її конфлікти, не виведені настільки глибокими і скомплікованими, щоб заставляли читача вглиблюватися в них, переживати їх, шукати в них вічних проблем людини, її життя в зіткненні з добром і злом, красою правдою чи неправдою. У повісті „Під чорним небом" авторка натякає на кофлікти, але їх не змальовує.

Винятком у цьому відношенні є вступ-пролог. Тут в найбільшій мірі пробивається літературний талант письменниці. Сплетення дійсности й уявного, теперішнього й минулого, ліризм настрою, що пов'язаний із тугою за батьківщиною і роздуми про сумну долю людини під впливом аргентинської мітології — все передає авторка сконденсованою мовою, що заставляє думати й переживати.

Мова самої повісті проста, речення короткі, бо ж більшість їх — це запити і відповіді, що відповідає динамічному й драматичному бігові акції.

Зовнішній вигляд книжки, в мистецькому оформленні Володимира Ласовського: Обкладинка символічним рисунком відображує зміст повісти. Можна б бажати більше дбайливости у технічному розміщенні тексту на сторінках книжки. В декількох місцях воно не естетичне, разить око. Трапляються і недогляди мовного коректора.

В цілому книжка, мимо всіх її браків, потрібна і корисна. Новизною вона не є у літературному процесі. Одне, що історичне тло її, сюжет ще так мало змальовані в нашій літературі. Події, характери будуть близькими широкому загалові наших читачів. А легкий стиль її, багатство діялогів, що наближає повість до сучасної американської белетристики, та швидкість читання, можуть заохотити й невироблено го читача, зокрема молодь, скористати з доброї лектури. Повість має й виховні елементи.

Т. Горохович.

Галина Лисенко

Спогади про Лесю Українку

З давнини (скорочено)

Мої перші і найкращі згадки про Лесю линуть в далеке минуле — аж в ранній дитячий вік, коли мені було 8, може 9 років.

Готувалась до якогось свята вистава дитячої опери „Зима і Весна", яку написав мій батько Микола Віталійович Лисенко. Ця опера є значно серйознішою і складнішою, аніж інші, теж дитячі, — „Коза Дереза", „Пан Коцький", а між тим „артистичні сили" складалися з самих дітей. Я і тепер дивуюся, коли згадаю, як це ми, діти, змогли подолати такі труднощі. Та, певно, вирішальною тут була допомога дорослих. Одним із найкращих порадників і постійних керівників у цій справі була Леся Українка, або просто Леся, як у нас її тоді звали. На її долю випали самі найбільші турботи — вона режисер і балетмайстер, костюмер і декоратор, а до того ще й суфлер.

Леся сама придумувала ескізи і сама ж по них шила вбрання для Осені, Зими, Сніговика і для Весни. Не забуду, як нам, дітям, всім дуже подобалось вбрання Осені (в цій ролі виступала моя зовсім маленька сестричка Мар'яна) — воно все було покрите чудовими листочками осінніх кольорів. Від мого костюма (Весна) так і віяло весною: рожева сукня була покрита зеленою прозорою марлею, а поверху розкладались весняні яскраві квіти. А Зима! Це була справжня зимова царівна з блискучою короною на голові, усипаною сліпучими діямантами. Ми всі дивувались такому „ювелірному" мистецтву Лесі. Сніговик (мій брат Остап) був одягнений в гарненький білий кожушок з торбинкою, з якої увесь час сипався сніжок.

І все це було досягнуто головним чином через Лесине старання.

Згадуючи оцю виставу та підготовку до неї, я і тепер дивуюсь — звідки у неї бралось стільки енергії, любови до цієї справи, а головне терпіння і витримки. Щодня ж Леся приходила муштрувати нас, приміряти костюми, повторювати по десять раз найтрудніші сцени, що нам дуже не хотілося. Особливо ж нам набридло повторювати рухи, а саме за цим Леся дуже слідкувала. Бувало, що нам уривався терпець і ми втікали куди попало. Та невблаганий режисер ловив нас, виволікав з-під канапи або із-за якоїсь шафи і становив кожного на своє місце. Не пам'ятаю, щоб Леся коли-небудь з цього приводу дратувалась — завжди спокійна, лагідна, ще й жартує.

Та й взагалі вона завжди була лагідна і вражала мене своєю витриманістю, особливо ж у ті часи, коли хворіла і коли їй було боляче.

Пригадую ті часи, коли Косачі переїхали всією родиною з Колодяжного в Київ і поселились на кілька років на Назаріївській вулиці № 21, що біля Ботанічного саду. Тут вони наймали помешкання на кілька кімнат. Багато часу проживала Леся і тепер за межами Києва, особливо влітку, одначе мені доводилось бачити її або в неї дома, або в нас (на вулиці Саксаганського).

Тоді в Косачів займав одну кімнату студент із Грузії, який завжди привітно зустрічав нас, малечу, коли ми там появлялись.

До студента цього заходив його товариш, теж студент, і між ними й родиною Косачів були дружні й сердечні стосунки. На перший погляд здавалось, що це одна сім'я. Вони спільно відвідували музеї, виставки або якісь цікаві концерти, обмінювались літературними новинками і завжди душею товариства була Леся.

Дальші спогади переносять мене на вулицю Саксаганського, куди переїхали в 1899 році Косачі, в будинок № 97, рядом з нашим, а на другім боці від нас жили Старицькі. Отож утворилась ціла колонія дружніх родин. І недаром же жартував з цього приводу відомий кооператор Микола Васильович Левитський, коли приїздив до Києва з Херсонщини і заходив до батька. Бувало, коли збереться чималий гурт людей, він і почне розмову про те, як широко розповсюджується у Києві українська мова, зокрема серед інтелігенції. А на питання — чи багато йому довелось бачити таких людей, він незмінно говорив, показуючи на пальцях:

— О, вже дуже багато! Ось дивіться — і, — Лисенки — раз, Косачі — два, Старицькі — три... — Потім робив невеличку павзу, начебто пригадував забуті імена, а тоді ще продовжував перелічувати ті ж самі прізвища, тільки вже в іншому порядку:

— Старицькі — раз, Косачі — два, Лисенки — три... — і так кілька разів. Але треба було бачити цю сцену, щоб відчути всю суть цього жарту...

З того часу, як Косачі поселились рядом з нами, не було, мабуть, такого дня, щоб ми, Лисенки, їх не відвідували. Старицькі були нам

родичі —наша тітка, сестра батька, Софія Віталіївна, — то дружина Михайла Старицького, і, звичайно, нічого не було дивного, що між нами були дружні стосунки. Косачі були нам чужі, але фактично рідніші рідних. Ніколи ніхто не вірив, що Лисенки з Косачами не рідня, — такі хороші були між ними взаємини. Ми, діти, любили ходити до Косачів, коли їхня молодь бувала вся в Києві, особливо, коли дома була Леся, — тоді ми бігали до них по кілька разів на день. В таких випадках майже завжди одчиняла нам двері Леся, бо її кімната була найближчою до вхідних дверей, і хоч ми таки добре набридали такою біганиною, вона завжди зустрічала нас привітно: „А Лисинчата!" Або „О, Alline et Katrine!"

В той час — а було це в 90-х роках — у нас щосуботи збиралися учасники гуртка „Літератури". Сюди належали старші і молодші, уже відомі й визначені письменники, а також і зовсім молоді, що тільки-но пробували свої сили. Осередком гуртка були найстарші та найповажніші діячі: М. Лисенко, М. Старицький та О. Косач (Олена Пчілка), а коли в Києві перебувала Леся, то вона теж була в числі фундаторів, не дивлячись на свою молодість...

Ми, Лисинчата, були ще надто молоді і тому не брали участі в цих літературних вечорах, але кімната, де збирався гурток, мала четверо дверей і ми повністю їх використовували для спостережень над тим, що тут робилось. Цей гурток мав широкі завдання розвитку української літератури, але збиралися іноді й просто для того, щоб поговорити, поділитись враженнями, обмінятись новинками, а то й просто розважитись. Щоправда й розваги були літературного змісту. Найчастішою забавкою був конкурс, для якого писали всі твір якого завгодно жанру, але на одну тему, власне, на одно якесь слово, наприклад, „канапка", „навіщо", „понеділок" і т. ін. На деякий час здіймався гармидер і біганина, кожен шукав місця, де б можна прилаштуватись з аркушем паперу і олівцем. Наставала разюча тиша, що тільки іноді порушувалась тривожним шепотом, або розпачливим зітханням. Написане подавалось позначене яким-небудь девізом, або й зовсім без всякого підпису. Журі зачитувало вголос всі написані речі і визначало премію найкращому твору.

Памятається мені, що були й інші літературні розваги, зокрема, така гра: Один з учасників починав оповідати якийсь експромт і на гострому місці несподівано кидав в когось з присутніх хусткою, і той мав продовжувати оповідання, доки не змусить таким же способом продовжувати третього оповідача.

Коли Леся виступала з доповіддями на вечорах в Літературно-артистичному товаристві, я вже училася в гімназії і свідомо та широко цікавилася культурно-громадським життям. Добре пригадую, як вона була заклопотана, коли готувалася до першої своєї доповіді, яку зачитала в Товаристві восени того ж року, коли Косачі поселились рядом з нами. До теми доповіді Леся багато перекладала з італійської літератури. Я тоді вперше дізналась від Лесі про італійську поетесу Аду Негрі, вперше почула її чудові, захоплюючі вірші про долю робочого народу... Доповідь читала Леся не голосно, але впевнено. Хто ближче її знав, то відчував, що вона трохи хвилюється і тримається дещо напружено. З кожною хвилиною в аудиторії збільшувалась увага й інтерес до доповіді, а згодом Леся повністю опанувала слухачів, і тоді й сама стала зовсім спокійна, а голос міцнішим. По скінченні Лесю нагородили гарячими рясними оплесками. Це був перший публічний виступ, і він дав Лесі нових прихильників і шанувальників її таланту. Сама вона була задоволена результатом свого реферата й згодилася виступати ще з подібними доповідями...

З наступних доповідей Лесі у цьому ж товаристві пам'ятаю доповідь того ж року про українських письменників Буковини. Це реферат теж був успішним і теж відкрив очі нам на незнані явища. Уже не пам'ятаю змісту реферату, але добре пригадую, що мова йшла про Ольгу Кобилянську і про її оповідання „Битва". Зачитані уступи з цього твору про драму знівечених дерев і Лесині коментування цієї розпачливої картини надзвичайно вразили слухачів... Особливо імпонувало присутнім те, що доповідачка так проникливо розповідала про Кобилянську, переконливо і яскраво змалювала її талант.

Приходить мені на пам'ять ще одна згадка, що стосується Лесі і моєї матері з періоду ранньої молодості.

Моя мати, Ольга Антонівна Липська (1863-1900) була жінкою великої душі і неабиякого музичного таланту та високої освіти. Вона успішно готувалася до музичної кар'єри, але облишила цю справу заради батька, з яким вона познайомилася в своєму рідному місті Чернігові, коли Микола Віталійович був там з своїм хором.

Одруження Ольги Антонівни з М. Лисенком було вчинком мужності і самовідданості, бо це значило кинути музику і цілковито віддатися сім'ї, жити без регістрації одруження і без права на прізвище свого чоловіка, бо світська і церковна влада не давала Лисенкові розводу з першою дружиною (О. О. О'Конор), а до того ж рідний батько прокляв її і назавжди порвав з нею стосунки за те, що вона так зробила всупереч його волі.

Не дивлячись на різницю в роках, стосунки між Лесею Українкою і Ольгою Антонівною були не тільки дружніми, але й товариськими, близькими і завжди сердечними. Думаю, що в пошані, яку виявляла Леся до моєї матері, була і данина героїчному вчинкові, і вдячність її за те, що вона докладала величезних зусиль, щоб створити якнайкращі умови батькові в його невтомній і такій цінній праці для свого знедоленого народу. Адже справді мати завжди старалась відхилити всі житейські турботи, неприємності, і всі перешкоди, що постійно супроводжували батька в його діяльності. Вона завжди дотримувалась свого принципу — все для батька, для його творчої праці.

Десь наприкінці 90-х років, коли Косачі, здається уже перебрались на вулицю Саксаганського, у нас сиділа Леся і розмовляла з мамою, а я в протилежному кінці готувала свої уроки. Та коли зайшла мова про поезію і зокрема про жіночу долю в ній, то я почала прислухатись. Леся наводила приклади з світової літератури про те, як найвидатніші поети висвітлювали це питання, вона цитувала уривки з окремих віршів, посилалася на Данте і Беатріче, як на зразок глибоких і благородних почутів кохання, згадувала Шевченкову Катерину і наймичку. Але мати зауважила, що є ще одно зовсім не висвітлене, але болюче питання в цій темі — це гірка доля жінки, що є дружиною генія, дружиною великої, чи просто видатної людини. Леся уважно слухала, а моя мати якось так збуджено все говорила і говорила, і в її голосі відчувалась скарга на свою долю, на долю жінки, що зріклася власного ім'я і незалежності, зігнорувала свій талант і стала придатком свого чоловіка, загубленою тінню. Далі вже відверто говорила про себе, про те, що її ображає і їй болісно, коли чує або вгадує, як про неї запитують:

— Хто вона — ота пані?

— Та се жінка Лисенка...

— Я відчуваю, — казала мама, — що в тій відповіді іде мова не про людину, а про якусь річ... А в тім... хто зна, може успіх Лисенка не був би таким блискучим без цієї „речі"...

Лесю, голубко, гордість наша, ви ж багато можете зробити своїм крицевим словом! Спростуйте цю образу, скажіть своє слово в захист гордої жіночої душі, скажіть, що не тінь вона...

Виходила Леся від нас зосереджена, замислена. В 1900 році померла від родів наша мама. Коли уляглось трохи перше горе, я взялась переглянути мамин архів: книжки, ноти, листи, альбоми тощо. Серед листів побачила книжечку Лесі „Думи і мрії", видану у Львові в 1899 році. Розгорнула. Між сторінками, де розпочинався вірш „Забута тінь", лежав згорнутий папірець — то був автограф згаданого вірша. Збірку я вже бачила й читала раніше, бо Леся зараз же нам її подарувала, як тільки одержала з друку, одначе особливої уваги я не звернула на „Забуту тінь". Гарним здався цей вірш та й все. Але тепер, коли я, порівнюючи з рукописом, знову читала і дійшла до слів:

. . . . . Хто вона?
Се жінка Дантова. Другого ймення
Від неї не зосталось, так мов зроду
Вона не мала власного імення. —

мені раптом все пригадалось — та це ж мамині слова в розмові з Лесею, що відбувалась два роки тому: — Хто вона? Се жінка Лисенка. Це ж і далі слова з тієї незабутньої розмови:

. . . .І не раз
Його рука, шукаючи підпори,
Спиралась на її плече запевне.
Їй дорога була його співецька слава,
Але вона руки не простягла,
Аби хоч промінь перейнять єдиний.

А далі я вже читала, ридаючи, оці такі знайомі, такі гіркі слова:

Так, вірна тінь! А де ж її життя?
Де ж власна доля, радощі і горе?
Історія мовчить. Але я бачу в думці
Багато днів смутних і самітних,
Проведених в турботному чеканні,
Ночей безсонних, темних, як той клопіт,
І довгих, як нужда; я бачу сльози...
По тих сльозах, мов по росі перлистій,
Пройшла в країну слави — Беатріче!

Мене дуже вразило, що Леся так щиро і глибоко перейнялась маминим почуттям і так майстерно, просто геніяльно відтворила їх у сюжеті, здавалося б, такому далекому, у легенді, що „встає з темряви часів середньовічних".

Після смерти мами мене забрала Ольга Петрівна на літо до себе на хутір Зелений Гай, що біля Псла в Гадячі. Леся туди прибула не скоро, бо десь затрималась в дорозі, повертаючись

із закордонного лікування, а коли приїхала, то сказала мені:

— Ось, Галю, як собі хочете, а доки я тут, то ви будете мені щодня співати таткові романси.

— Ну, що ж — кажу, — раз повинна то й буду співати.

І щодня, як тільки спадала спека, Леся кликала мене на веранду і разом з Лілею заставляла мене співати таткові романси на слова Франка. Дніпрової Чайки, Олеся, Гейне. Одного разу я надумала піднести сюрприз Лесі, сказавши, чи вгадає вона, що це? — і я несподівано заспівала романс тата „Смутна провесна" на слова Ади Негрі в перекладі Лесі. Леся не знала, що цю річ покладено на ноти, вона ніколи не чула її і була приємно вражена, бо романс таки дуже сподобався їй. . .

Довелось мені бути в Гадячі, на хуторі Косачів, і раніше, і завжди було найцікавіше, коли відпочивала там Леся, бо тоді приїздили в Зелений Гай Лесині знайомі з Дерпта, Львова, Києва, і всі ці молоді люди тримались просто, розповідали багато інтересного, влаштовували прогульки в ліс або човнами на Пслі.

Леся дотримувалась певного розпорядку дня в Зеленому Гаї. До обіду вона в більшості не появлялась нікуди — сиділа в себе і працювала, а вечером була серед товариства.

Одного разу надвечір відбувалась прогулянка човном, були Рада Драгоманова, Іван Труш, Кривинюк, Леся і був Сергій Мержинський. Мержинський — дуже красивий, але вигляд мав хворобливий і сумний, до того ж був мовчазним та стриманим і, як мені пригадується, чомусь завжди з опущеними очима. Леся була до нього уважна і, здається, дуже близько приймала його хворобливий стан. Але чудова природа брала своє, і загальний настрій був веселий та безтурботний. На наше прохання Леся прочитала щось із своїх поезій, але що — не пам'ятаю. Потім на загальну вимогу вона прочитала найперший свій вірш, написаний в дитячі роки „Ні долі, ні волі у мене нема".

Далі пригадується мені період 1905-1906 років. В Росії був голод. Скрізь улаштовувались вечори, льотерії по збору коштів для голодних. Я вирішила улаштувати платний шевченківський вечір своїми молодими силами і звернулась до Лесі з проханням скласти програму деклямацій і бути репетитором та режисером. Вона охоче згодилась, хоч почувалась нездорово, збиралась їхать на серйозну операцію. Майже вся підготовка до цього вечора проходила в помешканні Косачів. Тут же збирався і хор, що готувався під диригуванням Климента Квітки.

Завдяки наполегливости Лесі вечірка вдалася на добре, збір грошей був гарний — більше 100 карб. було здано в комітет по збору коштів. Лесі всі дякували.

Це була моя остання зустріч з Лесею Українкою, з нашою незабутою Лесею.

Київ, 1962.

З діяльности в центральній управі Союзу Українок Канади

Обіжником ч. 1 з січня 1967 р. центральна управа Союзу Українок проголосила свій ювілейний рік — 40-річчя організації.

В цім самім комунікаті проголошено ювілейний з'їзд організації, який відбудеться в Торонто, Онт., в днях 13, 14, 15 і 16-го липня 1967 р. Саме тепер йде підготовча праця і організування святочної програми з'їзду.

— — — — — — —

Почавши з обіжника ч. 8 з грудня, до відділів вислано пляни праці головних референток: Цивільної Оборони — Галя Слюзар, Фонду Фундації ім. Наталії Кобринської — Марця Сеніцка ,раніше вислано плян праці освітної референтки д-р Ганни Янішевської. В останнім обіжнику з січня вислано відділам плян референтки добродійної праці — Олі Куць.

В м. листопаді 1966 повернулась додому з організаційної об'їздки в Саскачевані голова Союзу Українок Канади, пані Анна Токарик. Вона відвідала з відчитом поважне число відділів, а також промовляла на чотирьох провінціяльних з'їздах Союзу — у Ванкувері, Б. Колумбія, Ошаві, Онт. Саскатуні і Вінніпезі.

— — — — — — —

В однотижневій екскурсії редакторів Етнічної Преси до Квебеку в м. жовтні 1966 р. їздила редакторка нашого журнала Н. Когуська. Тура була організована ріжними комітетами, що мають до діла з Світовою виставою в Монтреалі разом з урядом Канади.

— — — — — — —

В листопаді редакторка Н. Когуська брала участь в з'їзді Спілки Українських Журналістів Канади й Америки, що відбувся в Торонто 5 і 6 листопада 1966 р., а в програмі з'їзду виступала в дискусійнім панелі.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

(Продовження з ч. 1-го)

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДУБ

Щороку на весні на Січі приймали до війська нових козаків. Новак відбував три роки пробу у війську .Не мав права брати участь в раді чи інших зборах, був тільки слугою старшого козака і кликали їх джурою. Таких джур козаки тримали досить гостро, зате під доброю рукою він вчився витривалости, хоробрости й військових звичаїв, та ставав потім добрим лицарем — козаком.

Шумлять листки старого дуба, то тихіше то голосніше наче наголошує слухачам, що мають запам'ятати і нащадкам своїм передати. Багато він бачив на свойому віку. Бачив і хороброго Самійла Кішку і гетьмана Петра Сагайдачного і славнозвісного Северина Наливайка і муж ніх ватажків війська запорозького: Павлюка, Остряницю, Тараса Трясила. Запорозька Січ, була не тільки надійною опорою в боротьбі проти турецько-татарської агресії, вона перетворилася в політичний центр боротьби українського народу проти жорстокого панування шляхетської Польщі. Найбільшого розмаху прибрала ця боротьба в 1648-1654 роках в так званій народно-визвольній війні, на чолі якої став славний син українського народу Богдан Хмельницький.

Пам'ятає старий дуб, як широко розлилися дніпровські води тої весни. Здавалося, не повінь, гнів народній вийшов із берегів. На полум'яний клич Богдана відповіли тисячі повсталих вояків. Вони прийшли на Січ під проводом Максима Кривоноса й Івана Богуна. Вони гуртувались у козачих полках Мартина Небаби, Данила Нечая, славного звитяжця Морозенка. Вся Україна перетворилася на повстанський табір. Могутня хвиля народного гніву змила геть ненависну шляхту з рідної землі.

Під час походу на поляків, Богдан Хмельницький переконався, що москалі, з якими був підписаний в Переяславі 1654 року договір, прийшли на Україну не для того, щоб допомогти козакам, а щоб самим панувати. Всі міста, що їх облягали козаки, навіть Львів, вони хотіли перебрати на царську власність і залишити там свої залоги.

Цар не думав дотримати своєї обіцянки Україні. Москалі почали переговори з поляками і готовилися віддати Польщі половину українських земель...

По смерті Богдана Хмельницького (8 серпня 1957 р.) новий гетьман Іван Виговський вирішив видобути Україну з — під московського панування, але козацькі сили були заслабі, щоб побороти Москву. Гетьман шукав союзників. Лише Польща згоджувалася помогти йому. Виговський не дуже вірив полякам, але не було іншої ради. В Гадячі 1658 року укладено договір між Україною й Польщею. Піднявся нарід вдруге — проти Москви... Після тяжкої боротьби бій закінчився великою перемогою українців. Знаний цей бій як Конотопський. Кілька тисяч московських трупів вкрило конотопські поля, багато тисяч москалів попало в полон, вони думали, що українці підуть на Москву, навіть цар втік з Москви. Та похід мусіли зупинити. Поляки не дотримали гадяцького договору. Польське військо почало нищити край і людей, як за давніх часів. Нарід почав бунтуватися, виявляти недовір'я Виговському і Виговський зрікся гетьманства. Поляки розстріляли його 16 березня 1664 року обвинувачуючи його в підбуренні селян.

Новообраний гетьман Юрій Хмельницький (молодший син Богдана Хмельницького) не був подібний до батька. Він не міг твердо виступати проти москалів і почав годитися з ними. Підписав з Москвою 1659 року в Переяславі дуже не вигідний для України договір. Стало ще гірше. По п'ятьох роках Юрій Хмельницький склав булаву...

... 1663 року поділилася Україна на дві частини: на лівому боці Дніпра вибрали одного гетьмана, на правому — другого. З того часу походять назви лівобічна і правобічна Україна або Лівобережжя і Правобережжя, Лівобережну Україну називали також Гетьманщиною, бо тут найдовше були гетьмани.

Між обома частинами України бували часто війни, що нищило край — тому цей час народ назвав Руїною. Скубли поляки з москалями український нарід і використовували скарби українського народу. Тяжко було боротися проти ворогів з усіх боків, які намагалися вирвати з України кращий шматок. Не встояло Правобережжя. Всі українські повстання були при-

душені і правобережна Україна перейшла під польську владу. Козацьке військо не було вже ніколи відновлено.

Не краще було і на лівобережжі. Мінялися гетьмани, мінялися порядки, а користав москаль. Найдовшим гетьманом на Лівобережжі був Іван Мазепа. Боролася Україна за свою незалежність, то розцвітало її життя, то занепадало, але жило. Та за царювання цариці Катерини II в 1764 році скінчилося панування українських гетьманів. Останнім гетьманом на Лівобережжі був Кирило Розумовський, який гетьманував 14 літ.

Цар Петро I і цариця Катерина II знищили волю України. В 1782 р. було скасовано навіть так звану „Малоросійську колегію". Козацьке військо і козаків приділено до російської армії. Так закінчилася на лівобережній Україні Козаччина і Українська Держава.

Але Запоріжжя не вмерло. В 1734 році запорожці вернулися і заснували Січ між річками Підпільною й Базавлуком. Тут вони загосподарилися і поширили свої кордони на всі боки. (Вони існували окремо від Гетьманщини). На півночі від Гетьманщини кордон йшов коло річки Орелі, на сході від Донських козаків розділювала їх річка Кальміюс, на південь запорозькі землі сягали до Дніпрового лиману, на заході — по ріку Бог. Ці землі звалися „Вольностю Запорозького Війська". Порядок на Січі був як і в давні часи. Була старшина: кошовий отаман суддя, писар, обозний і інші. Був також отаман Січової школи де вчилися молоді хлопці. Останнім кошовим на Січі був Петро Кальнишевський, про нього навіть приповідку склали: „Як кошовим став Кальниш, на Січі була паляниця, корж і книш." Але Катерині муляла очі ця Січ і вона задумала знищити й цю Січ.

Тим часом на Правобережній Україні під Польщею росло гайдамацьке повстання. Гайдамаками називали ватаги селян і козаків, які організовувалися на козацький лад, вибирали собі отаманів і сотників і воювали з польськими магнатами. Найславнішими провідниками гайдамаків були Максим Залізняк і Іван Гонта. В 1768 році вони підняли велике повстання проти Польщі і напали на місто Умань. Це повстання названо Коліївщиною. Було придушено це повстання. Гонту тяжко покарали, Залізняка заслали на Сибір. А за те, що запорожці допомагали в цьому повстанні дало підставу цариці Катерині знищити Запоріжжя. Не могли старі січовики боронитися проти великої і добре озброєної сили москаля. Московські солдати ввійшли до Січі, заарештували старшину, поруйнували укріплення. Знищили все, навіть з церкви позабирали дорогі ікони та срібні „царські ворота". Кальнишевського вислали в Соловецький манастир на Білому морі. Вмер він в неволі на 112 році життя. З Запоріжжя розбрелися козаки по різних краях. Частина козаків іще за Хмельниччини поселилася над річками, що впливають до Дінця і там повстала Слобідська Україна, або Слобожанщина з більшими містами Харків, Охтирка, Ізюм і ін. Частина січовиків перенеслась під турецьке панування і заснувала Нову Січ у гирлі Дунаю. Дехто з нащадків запорізького війська й досі живе в Добружі. Інші зайшли аж в Угорщину й осіли в Банаті над долішньою Тисою. Згодом частина козаків вернулася на Україну й створила Чорноморське військо. Кубанські козаки — це останні нащадки давнього запорозького війська, що залишилися і до наших часів.

. . . „Пропало славне Запоріжжя, та не пропала Слава!" Український нарід залишився на українській землі, хоч і в неволі, але не забув про славне — героїчне своїх предків і не переставав думати про визволення.

. . . „По берегах Дніпра в губерніях Київський і Полтавській — писав Тарас Шевченко, ви не пройдете версти поля, не прикрашеного високою могилою, а іноді й десятком могил. . . Про що розповідають допитливому нащадкові ці темні могили на берегах Дніпра, та руїни палаців і фортець на берегах Дністра? . . . Вони розповідають про недолю і волю. . . А моя чудова, могутня, вольнелюбна Україна заповнювала своїм вольним і ворожим трупом незличимі кургани. Вона не давала своєї слави на поталу. Ворога — деспота під ноги топтала і вільна, нерозтлінна — умирала. Ось, що значить могили та руїни. Не даром пісні наші сумні та журливі. Склала їх воля, а співала тяжка одинока недоля."

Тихо — тихо гомонять листя. Крізь сльози співає дуб — кобзар і падають ті сльози рясними росами в душі слухачів його. Не журбу викликають ті сльози. Гордість за безстрашних лицарів своїх.

Бурю породжують вони, і прийде знову час, коли в пітьмі ночі знову сполахнуть досвітні вогні і закличуть нарід до нового здвигу. . .

„Розпадуться пута віковії,
Кайданів не стане,
Ворогам не покорившись
Україна встане!

(Л. Українка)

Міннеаполіс, Мінн. **Наталія Кібець.**
30 вересня 1966 р.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ ЕКСПО-67 ПРИ КУК У МОНТРЕАЛІ

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ ЕКСПО-67, до складу якого входять представниці всіх українських жіночих організацій міста Монтреалю з п. Галиною МЕЛЬНИК на чолі, повідомляє українську громадськість про дотеперішні заходи щодо участи українців у всесвітній виставці у Монтреалі.

1) **УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ**, що відбудеться на форумі всеканадського жін. павільйону (Госпіталіті) тривatиме від 24 до 29 липня 1967 р. Впродовж цього тижня господарями павільйону будуть укр. жін. орг. В той час заплянновано влаштувати цілий ряд художніх виступів кращих українських мистецьких сил. Крім того висвітлюватиметься фільм „Скарби України" та знимки (слайдс) українських церков, народніх домів, інститутів, музеїв та уривків цікавіших імпрез із різних частин Канади.

Під час цього тижня продемонструється різне рукоділя українського народ. мистецтва. Відбудеться показ народніх та історичних українських строїв як теж показ застосування української вишивки до модерного одягу.

Українські жін. орг. С.У.К. — 4-7-67. О.У.К. — 5-7-67, гоститимуть кожної днини котрусь з-пом'ж канадських англійських чи французьких жін. орг., і в програму зустрічей з ними входитимуть короткі доповіді про різні аспекти української культури.

2) У ВСЕКАНАДСЬКОМУ ПАВІЛЬЙОНІ відбуватиметься виставка книжок виданих українцями в Канаді.

3) На ПЛОЩІ „ПЛАС ДЕ НАСІОН" завдяки заходам п. д. Запариюка з рамена КУК виступатимуть наступні українські мистецькі групи:

CANCELLED КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ім. Т. ШЕВЧЕНКА — дир. І. Задорожний — 14-го травня;

ЖІНОЧИЙ ХОР при СОБОРІ св. СОФІЇ у Монтреалі, дир. о. протпр. В. Слюзар, 6-го травня і 10-го вересня;

ЧОЛ. ХОР ПРОМЕТЕЙ З ТОРОНТО, — дир. В. Кардаш — 21-го і 22-го травня;

МІШ. ХОР ОДУМ-у МОЛОДА УКРАЇНА в Монтреалі, — дир. І. Козачок — 17-го червня і 14-го жовтня;

ТАНЦ. ГРУПА СУМ-у ПОЛТАВА з Монтреалю, кер. В. Гладун — 9-го липня;

ТАНЦ. ГРУПА ПЕТРА МАРУНЧАКА з Монтреалю заплянувала виступити тричі.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ, що відбудеться за участю всіх молодіжних організацій 29-го липня 1967. Ще зголошуються інші мистецькі групи.

4) У ГОЛОВНОМУ ОСЕРЕДКУ КАНАДСЬКОГО РУКОДІЛЛЯ (Кенедієн Гендікрафт Гілд) що знаходиться у Монтреалі, буде влаштована всеканадська виставка рукоділля всіх етнічних груп, включаючи українську.

5) ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ СТОРІЧЧЯ канадської державности та 55-річчя свого існування ПЛАСТ організує однотижневе джемборі на своїй оселі Батурин, поблизу Монтреалю. На ЕКСПО-67, Пласт поряд з іншими молодіжними організаціями, візьме участь у ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ. Передбачується, що на цей здвиг молоді прибуде около три тисячі осіб.

6) УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА, поряд з іншими церквами Канади бере участь у виставці на форумі спільного павільйону християнських церков різних віровизнань.

Крім того ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ ЕКСПО-67 планує:

1) Улаштувати виставку укр. рукоділля у провінціяльному павільйоні Квебеку.

2) Організувати інформаційне бюро та кіоск для відвідувачів впродовж тривання ЕКСПО-67 та займатися приміщуванням українських гостей.

ЗВЕРНЕННЯ.

З уваги на те, що провінції західньої Канади матимуть на ЕКСПО-67 свої окремі павільйони, звертаємось із закликом до українців-жителів тих провінцій, включитись в їхню програму.

Просимо українські установи, організації та поодинокі особи, допомогти нам грошевими пожертвами; надсилати цікавіші фільми та знимки (слайдс) своїх будинків, церков, музеїв, інститутів; позичити вартісні експонати українського народнього мистецтва, тощо. Просимо теж надсилати нам різнорідні „сувеніри", що мали б український характер ,як ляльки в укр. одягах, писанки, вишивані серветки, малі різблені предмети, тощо.

Всі листи і пожертви просимо слати на адресу:

O. SUDCZAK
2260 Dorchester Blvd. W.,
No. 6, Montreal 25, P. Q.

Всі експонати (асекуровані), фільми й знимки(слайдс) просимо слати на адресу:

Prof. O. KUSHNIR
6622 Chatelain St.
Montreal 36, P. Q.

Банкові чеки просимо виставляти на таке конто: UKRAINIAN WOMEN'S DIVISION for EXPO-67.

Орися Судчак, кор. секр. — Галина Мельник, голова.

Чотири покоління. Український нарід невмирущий, де б він не жив — в рідним краю, чи на чужині. Ось тут чотири покоління — Саскатун, Саск. Найстарша пані Марія Пилипів — 88, пані Марія Маков, (сидить з внучкою не руках) — донька, за ними стоїть Соня Пахолок, донька Макової і правнучка пані Пилипової — Петруня Пахолок.

Чи ви вже вислали вашу передплату за журнал на 1967 р.? Багато поможете справі журнала, коли внесете свою передплату на час. Наші передплатники то фундамент, на якім держиться „Промінь". Поможіть йому виконувати своє завдання.

Наш минулорічний стипендіянт

На останнім провінціяльнім з'їзді Союзу Українок в Манітобі, що відбувся в днях 11 і 12-го листопада, на спільній сесії в пятницю вечером, голова Стипендійної Комісії пані Р. Кондра представила студента Манітобського університету Левка Курдидика, який одержав стипендію Союзу Українок в Манітобі.

Стипендія призначена за тему двомовности, що того року була так актуальною в Канаді. До участи написання тези зголосилось 6 студентів і майже кожна з написаних розправ була солідно опрацьована. Комісія визнала кілька з

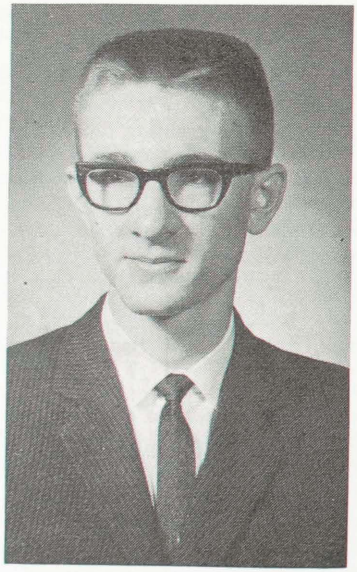

Левко Курдидик

них, що заслуговували на увагу. Левко Курдидик опрацював тему „Проблема двомовности і двокультурности Канади".

Відділи Союзу Українок в Манітобі кожного року виплачують україномовному студентові Манітобського університету стипендію за призначену для написання тему.

— — — —

Життєпис Левка Курдидика

Народився, як син редактора Анатоля і Степанії Курдидиків, в таборі українських втікачів в місті Ашафенбурґ, в Баварії, в Західній Німеччині 23 вересня 1946 року. В таборових умовинах, серед тяжких днів повоєнного життя, в додатку перекидуваний з батьками з місця на місце, прожив кілька перших років життя, в таборі в Берхтесґадені почав відвідувати дитячий садок. Коли мав шість років, в 1951 році, прибув у місяці травні до Канади і став з батьками жити в Торонті. Того самого року почав відвідувати першу клясу в Сейнт Меріс Скул, першу клясу української школи в УНО і став новаком в Пласті. Кілька разів зміняв школу, але це не перешкоджало йому вибитись на кращого учня обидвох шкіл та рік за роком виїздити на пластові табори. До дев'ятої кляси вступив до найкращого в Торонті Сейнт Майкал Гай скул, куди приймали учнів з найвищими марками, але вчився в ньому тільки пів року, бо у зв'язку з переїздом батьків в січні 1961 року до Вінніпеґу, мусів прибути сюди і пішов до Колеґії св. Володимира в Роблині. Тут закінчив дев'яту і десяту кляси. До одинадцятої кляси вступив до Сейнт Паулс Каледжу у Вінніпеґу, де всю одинадцяту клясу був „онор студент", та закінчив цей рік як один з трьох „студент оф да їр" згаданої школи, при чому був теж активний у шкільних імпрезах. Вліті 1963 року вступив на Університет Манітоби, як студент „Артс", де студіює латинську мову, українську мову та хемію. Від 1964 року мешкає постійно в Колеґії св. Андрея і тут його знають, як одного з кращих студентів. Задумує стати вчителем латинської і української мови в середній школі.

ПОСИЛЕНА КАМПАНІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВКЛАДКИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ

На засіданні членів президії КУК з редакторами української преси у Вінніпезі, яке відбулось в пятницю 30-го грудня 1966 року, екзекутивний директор КУК С. Я. Кальба предложив випрацьований і одобрений президією КУК плян кампанії національного українського громадського фонду.

Щоб не витрачувати видатків на подорож організаторів з центру, згідно з пляном, такі збірки серед громадян переводитимуть місцеві збірщики, організовані місцевими відділами КУК та складовими організаціями. Всі інформації і форму проведення збірок одержали всі осередки, згідно з плянами будуть діяти у своїх місцевостях та округах.

В обіжнім листі КУК між іншими деталями і вказівками читаємо:

„В січні і лютім 1967 уповажнені представники-збірщики проведуть ударну кампанію збірки національної вкладки до українського громадського фонду для забезпечення праці Централі і відділів КУК та Складових Організацій на 1967 рік."

В пам'ять моєї дорогої Мами ,бл. п. Анни Курилів — Прайснер, складаємо 5 дол. на нев'янучий вінок на прес. фонд журнала „Промінь".

Доньки: А. Пережак, М. Вівчар, К. Гринчук, Брентфорд, Онт.

PROMIN

Vol. VIII, 2 ENGLISH SECTION February 1967

THE UKRAINIAN CANADIAN SOCIAL PATTERN

By Ol'ha Woycenko

ENDEAVOURS TO RETAIN THE GROUP'S ETHNICITY

The history of the Ukrainians in Canada offers continuous evidence of a strong and spontaneous will within the group to preserve its identity.[1] This is evident in the group's endeavours to retain its religious traditions, language, and folk-customs through such media as the family, church, public and vernacular schools, secular organizations, the press, publications, etc.

On the one hand, in their determination to succeed and raise their economic position in the new adopted country, the pioneers zealously laboured on the homesteads, railroads, construction or other jobs that were available to them. To reach their ultimate goal, they also became involved, quite early, in affairs of the community at large, for example, schools, education, and other matters affecting their well-being and advancement (participation in municipal and provincial governing bodies, etc.[2]). In fact they were gradually integrating into the general stream of the community at various social and economic levels. Yet the early settlers were extremely cautious and conservative in matters concerning their ethnicity; they feared to lose their ethnic heritage, and thus, as someone said, to dissipate into a "soulless nonentity."

BETWEEN ETHNIC LOYALTY AND POLITICAL ALLEGIANCE

As memoirs and other records of the early period reveal,[3] the pioneers did not even entertain the idea that retentiveness of one's ethnicity should in any way conflict with one's duties of responsible Canadian citizenship. They took for granted that there was a clear-cut distinction between one's ethnic loyalty and political allegiance to the new adopted country. When this, which seemed a very natural need for spiritual survival, was misunderstood by some British-Canadians as a manifestation of "nationalistic" sentiments in a political sense, it was more than they could fathom.

Thus, for example, the Ukrainians fought "tooth and nail" for the retention of the bilingual school system in Manitoba. Feasible or infeasible as the system might have been was not the question as far as they were concerned. In their estimation, the system was an excellent medium for fostering the languages of various ethnic groups in the Province. In this respect all factions of the group were unanimous as the Winnipeg *Free Press* pointed out in its issue of October 30, 1915:

> . . .Racial appeals which appear from time to time in certain publications in the West. . . are common to non-clerical sheets like the Ukrainian Voice and to ecclesiastical publications like the Canadian Ruthenian, another Ruthenian weekly published in the city. On the question of using the public schools for the upkeep of racial traditions these different factions make common cause, though at other times and on other matters they wage a bitter internecine warfare.

This struggle for the up-keep of the system was interpreted by the English-language press as "nationalistic" action of the group and its leaders. Heated articles continued to appear in the newspapers. One of the editorials under the heading "Mischievous Appeals" (Winnipeg *Free Press*, June 20, 1916) began with the following assumption:

> The nationalist and clerical agitations among the Ruthenians have been hard hit by the abolition of bilingualism in the schools of Manitoba. . . We do not think the people of Western Canada are in the mood to stand any nonsense from the Ruthenian Nationalist hotheads. . .

Despite such statements the Ukrainians did not waver in their determination to strive for the retention of their language and cultural attributes. To them it was an important matter of spiritual survival: "To be, or not to be."

Articles in the English-language press were rebutted by the Ukrainian newspapers. As an example, the *Ukrainian Voice* editorial (June 28, 1916) under the heading, "We want to be equal with the equal, as free with the free. . ." might be quoted:

> . . .We wish to know and speak our language, but not only our own. English is our first language

here, and our own is native to us and a sacred one... Our only desire is to be co-citizens of Canada and good ones at that, industrious and loyal... true Canadians together with the other peoples who came here, but we want to be equal with the equal... We do not intend to retain all the customs and traditions which we have brought with us from the Old Country; some of them will have to be modified and adapted to meet the needs and circumstances here... But give us freedom in this field as our traditions and beliefs are matters of intimate concern... with the passage of time, we ourselves shall know what should be retained for our needs here...

Feverish polemics developed throughout the Prairies. For instance, an article appeared in the Saskatoon *Daily Star* issue of May 4, 1916. Osyp Megas, a school organizer in Saskatchewan rebutted it under the heading "Ruthenians in Saskatchewan and elsewhere" in the Saskatoon *Phoenix*, May 27, 1916. Mr. Megas concluded:

...Although the Canadian Ukrainians ardently sympathize with the political aspirations of their brethren in the Old Country, nevertheless, in Canada Ukrainians became Canadian and clearly see the necessity of knowing the English language. Alongside this, however, there is no reason for us to forget and abandon our own traditions and language. All Ukrainians highly value the never-to-be forgotten words of their national prophet, poet T. Shevchenko who says (O. Megas's translation into English — O.W.):

Learn and study, my dear brothers,
Think and read forever,
Get from other, what is useful,
But your own remember!

The debates in the press continued. Each side had its own concepts of Canadianism and its own image of a desirable, ideal Canadian. In an article on post-war immigration policy in Canada the Winnipeg *Free Press* of September 9, 1918, stated:

...We had talk about 'the Canadian Ukraine'; we had an avowal of a hope that the descendants of these European settlers would maintain in perpetuity their language and racial characteristics, thus creating a nation within a nation; we had a systematic and scornful disparagement of Canadian ideals and obligations of Canadian citizenship...

CANADIANISM VS. OLD COUNTRY ORIENTATIONS

To be sure, in the 1920s and 1930s "nationalism" in a political sense did creep in and prevailed among certain factions of the group in Canada. It appeared with the second wave of immigrants. A large number of them were participants in events in the old homeland brought on by World War I with its postwar implications (rise and fall of the Ukrainian National Republic, etc.) Some of these people were active in underground organizations at home. Emigrating to Canada or other countries, they became obsessed with illusions that they were destined to a missionary role in their new habitats, working for the "cause" at home. Thus, much to the consternation of the established Ukrainian Canadians, the early activity of the newcomers was primarily directed towards the needs of the Old Country in aiding the Ukrainian underground political organizations there.[4] (See also chapters II and X).

It should be emphasized, however, that the first Ukrainian immigrants who laid the foundations of the religious and social life in Canada were not stimulated by any form of political "nationalistic" ideology. One should bear in mind that the majority of the immigrants in the first wave were not even nationally conscious, thus the chaos which took place as to their identification when they entered the country. Nevertheless, these so-called "Ruthenians," "Galicians," "Austrians," "Bukovinians," or whatever else they were named, were bound together linguistically as well as by familiar patterns of behaviour. This common ethnic heritage was a very important, though perhaps sub-conscious part of their psyche which they did not intend to shed, but on the contrary wanted to keep and perpetuate in Canada.

In other words, they put into practice what, a half century later, Lord Tweedsmuir had in mind when he said:

I do not believe that any people can be strong unless they remember and keep in touch with all their past. Your traditions are all valuable contributions towards our Canadian culture which cannot be a copy of any old thing — it must be a new thing created by the contributions of all the elements that make up the naion.

The Ukrainians carried on these ethnic traditions through the following channels:

(a) Family life: They maintained the mother tongue within the family circle; retained age-old customs and rituals in observing feast and Holy Days; continued to develop all forms of craft which were popular in the Old Country; continued their food habits and practised their own culinary traditions.

(b) Religious traditions: Traditional Ukrainian churches (Catholic and Orthodox) were established in Canada.

Centennial & EXPO '67 News For Women

Women from all over the world are planning to visit Canada's World Exhibition, EXPO '67 in Montreal. This exhibition is the highlight of the Centennial party. It is the contribution of all Canadians wherever they may be. It is a Canadian affair first and last. Can you imagine a more exciting educational and pleasurable trip, that can be compared to a trip around the world?

Seventy countries will be exhibiting the best in their customs, cultures, arts, crafts and food for a period of six months. All this to be displayed on an area of 986 acres of land. What a fine exchange of cultures!

Never before have so many nations arranged to join in setting forth the theme of EXPO '67: „MAN AND HIS WORLD". It has been repeated many times that this world exhibition shouldn't and couldn't in any way be compared to other "commercial" world's fairs.

We Canadians must understand that our attitude toward the millions of visitors from far away places may have a more lasting impact than the wonders of the exhibition itself. A stronger national and civic pride, and more sense of responsibility is expected of each Canadian at this time, more than at any other.

"WOMAN AND WORLD" at EXPO

In keeping with the theme of „Man And His World", a program will be designed to include the various disciplines involving "Woman And Her World": Woman and motherhood ; woman and the church; woman and education; woman and business; woman and politics; woman and agriculture ;woman and the home; woman and the community; woman and the arts; woman and sports; woman and science; woman and the professions.

Expo 67 Ukrainian Women's Committee Executive, Montreal, P. Q. Seated, left to right Mesdames: L. Shulekevitch, vice-president, H. Melnyk, president. Standing, left to right Mesdames: H. Krisa, M. Czolij, O. Humeniuk and S. Kulba.

(Note: The Committee-at-large consists of representatives of all Ukrainian Women's organizations in metropolitan Montreal).

The women's "HOSPITALITY PAVILION" is offering space in the assembly room for meetings, teas, luncheons, and a variety of activities of interest to women.

Programmes will include fashion shows, symposia, musical presentations, demonstrations by groups such as, Easter-egg painting, women's T.V. and radio programmes, Japanese floral arrangements and tea ceremony, and many other interests.

International Women's Day at EXPO will be held on June 5th, 1967, and will coincide with the annual meeting of the National Council of Women to be held in Montreal, at that time. Application forms for reserving the assembly room, or for more information, may be obtained by writing to: Mrs. L. Stuart, Co-ordinator — Women's Activities, Visitors' Services, EXPO 67, Administration Pavilion, Cite du Havre, Montreal, Que. For accomodations, contact: LOG-EXPO, EXPO 67, Administration Bldg. Cite du Havre, Montreal, Que.

CANADA CRAFTS 1967

A very special competition exhibition of crafts from across Canada, will be held in Mon-

---

(c) Education: They showed a keen interest in education, not only in Canadian public schools, but in the teaching of Ukrainian subjects; this was evident in their exhaustive efforts to retain the bilingual School System, especially in Manitoba. When this system was abolished, they were compelled to organize their student intitutes — "bursas", vernacular and parochial schools where the teaching of Ukrainian language, literature, history, etc., would be assured.

(Copyright, 1967 by O. Woycenko)

(To be continued)

Editor's note: Commencing with the current issue of **Promin** a series of excerpts from the author's study of the Ukrainian group in Canada is being published. This study is the author's centennial project and it will be published in book form later this year.

treal, for the Centennial year celebrations. The very best work from all over Canada will be obtained to show the many people from other countries visiting during EXPO '67, the very high standard reached by Canadian craftsmen. Entry forms should be obtained by March 1st, by writing to Mrs. A. I. Bryan, Chairman, Canada Crafts 1967, 2025 Peel St., Montreal, Que.

UKRAINIAN PARTICIPATION IN EXPO '67.

In conjuction with the National Women's and Men's Canadian Ukrainian Committee, a Women's Division of The Canadian Ukrainian Committee for EXPO 67 was organized last fall, in Montreal. Members of the Committee include representatives of all the Ukrainian Women's organizations in Montreal. This committee for EXPO, organizes, plans, co-ordinates and informs the Ukrainians in Canada about the Ukrainian participation in the World's Fair.

To date, the following plans have been made, and there are more new developments every day:

Ukrainian Week at The Hospitality Pavilion. From the 24th to the 29th July Ukrainian Women's organizations will be hostesses to women of English and French and other nationalities, visiting EXPO. Models in historical Ukrainian costumes, with music and commentary especially prepared for such an occasion, will be presented. A fashion show of modern dress incorporating Ukrainian embroidery will be given, and more than fifty dolls will be displayed in costumes from different regions of Ukraine. Demonstrations of Easter-egg painting, embroidery, and wood-carving, as well as films and slides showing Ukrainian churches, institutes, and museums, and "The Treasures of Ukraine" will be included in the week-long program. Musical presentations will also be given by Ukrainian artists.

UKRAINIAN HANDICRAFT

A collection of Ukrainian handicraft will be exhibited at the Canadian Handicraft Guild during the CANADA CRAFTS 1967 competition exhibition, from June 21 to August 24. Plans are also being made to exhibit Ukrainian handicraft in the Quebec, Ontario and Western Pavilions at EXPO '67.

BOOKS written about Ukrainians or by Ukrainians in Canada, will be displayed in the library of the CANADIAN Pavilion.

MUSICAL PERFORMANCES. Numerous groups of Ukrainian choirs, dancers and artists from across Canada will be performing in the different concert shells on the EXPO grounds, during the six month period of the exhibition. Detail of these performances will be published in newspapers and brochures.

UKRAINIAN YOUTH DAY is being planned for July 29th. More than three thousand members of youth organizations are expected to partake on this day at EXPO. This event will coincide with the PLAST Jamboree in Montreal, during the same week.

CHRISTIAN PAVILION. The Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada is on the committee of the Christian Pavilion at EXPO '67, and will be partaking in the services and program.

INFORMATION BUREAU. An Information Bureau and a Kiosque are being planned to sell souvenirs and to serve Ukrainian visitors, and assist in accomodations.

BROCHURES. A colorful brochure printed in three languages is being planned as a souvenir to world visitors from the Ukrainian Canadian Committee.

OUR APPEAL. All Ukrainians in Canada should take an interest in Ukrainian participation in EXPO '67, and help Canada show the rich mosaic contributions of our ethnic group in this great country. Inquire about exhibits in your Provincial Pavilion. Prepare souvenirs of Ukrainian handicraft and dolls to be sold at the exhibition. Send us your slides and films of Ukrainian churches, arts, etc. Help us execute this great project with your donations and souvenirs. All profits at the end of EXPO will be donated to the TARAS SHEVCHENKO FOUNDATION, sponsored by the Canadian Ukrainian Committee.

Please mail all correspondence and donations to:

Mrs. O. Sldczak, secretary,
2260 Dorchester Blvd. W.,
No. 6, Montreal 25, P.Q.

Please mail all articles, insured, to:

Prof. O. Kushnir, president (K.Y.K.)
6622 Chatelain St.,
Montreal 36, P.Q.

Bank cheques should be made to: Ukrainian Women's Division for EXPO '67.

We do hope to see you at the FAIR; and write us about accomodations.

Mrs. Halyna Melnyk
Chairman.

ПРОВІНЦІЯЛЬНИЙ З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ В АЛБЕРТІ

В днях 11-го, 12-го і 13-го листопада, 1966, відбувся Албертійський провінціяльний З'їзд складових організацій СУС, в Едмонтоні. Окрема сесія Союзу Українок відбулася в суботу, 12-го листопада в залі під Катедрою.

Голова пані П. Сліпчук, відкрила сесію. Отець прот. О. Хом'як провів молитву, і передав привіт від Преосв. Архиепископа Андрея, як і від отців парохів Катедри Св. Івана. До президії покликано пань: С. Пауш, представницю від Централі, К. Міськів Е. Сиротюк, Н. Шемелюк, К. Засійбіду, Г. Мельничук, з Вегревил К. Сербин, зі Смоки Лейку, і А. Звоздецьку з Сангудо. До номінаційної комісії ввійшли пані: Е. Верхомин, С. Пауш, С. Василишин, А. Шиш і Н. Кобильник. В склад резолюційної комісії ввійшли пані: С. Пауш, К. Міськів, С. Василишин.

Звітували урядниці пров. управи: голова пані Сліпчук, зясувала загальну працю управи в протягу року. Відбулася успішна Мистецька вистава й чай, спільно з 4-ма едмонтонськими відділами. Пров. управа мала велику приємність вітати й гостити вельмишановну гостю, домініяльну голову Союзу пані Анну Токарик. Її офіційна поїздка в Албертi додала багато до відсвіження праці Союзу по відділах. Відбулися два успішні окружні з'їзди в Вегревил і Вільна. На обох з'їздах промовляла пані Е. Сиротюк. Голова відвідала відділи при Катедрі св. Івана і Лесі Українки в Едмонтоні з нагоди їхніх річних зборів. Також відділ в Торгилд, де членки сусідніх відділів були присутні і відділ у Васетна, з нагоди його 25-го ювілею, де вручила грамоти заслуженим членкам. В Інституті Св. Івана, вручила стипендії 4-ом студентам за найвище осягнення в навчанні української мови. Пані Сліпчук подякувала членкам управи, головно тим, що заступали її в її відсутности, коли вона подорожувала в Европі.

Перша заступниця, пані М. Сулима: Заступала голову в відділі Св. Михаїла в Едмонтоні на ювілейному святі і на спеціяльних зборах відділу ім. О. Кобилянської в Смоки Лейку. Представляла пані Токарик у відділі Л. Українки, в Іннесфрі. Брала участь в з'їздах і інших сходинах. 3-та заступниця, пані К. Луців: Заступала голову на польовім Богослуженні Вилінгдонського Округа, в Сендий Лейку, де також виголосила промову. Представляла пані Токарик в Редватер, Смоки Лейку і в відділі св. Андрея в Едмонтоні. Репрезентувала пров. Управу на святі Українського Піонера в Елк Айленд. 2-га заступниця пані Засійбіда, представляла пані Токарик в Сангудо, Вегревил і в відділі ім. Л. Українки в Едмонтоні.

Дальше звітували Н. Мисак, рекорд. секр.; М. Самойл, кореспо. секр. і А. Данилович, касирка; прихід $1.345.06, розхід $797.94; готівка в 1965-ім році, $2.188.14; готівка при кінці 1966, $2.735.26; позичка до Інституту $2.000.00; в касі $735.26. Від контрольної комісії, пані С. Гриник, внесла вотум довіря уступаючому зарядові.

Звіти референток: пані Ольга Семчук, голова Мистецтва й Музею дала до відома, що Мистецький Вишивальний Клюб продовжує навчання вишивання й приготовляється до Вистави свого проекту і до показу мод применення української вишивки до модерної ноші. Пані М. Будник, голова комітету журнала „Промінь" старалася збирати нові й залеглі передплати. Промовляла про журнал в Вегревил, Сангудо, й Торгилд. Пані О. Райчиба, освітня референтка, доглянула справу стипендій. Стипендію ($100.00) за навчення української мови в університеті отримала Христина Йопик з Едмонтону. В Інституті Св. Івана стодолярову стипендію розділено між чотирьох студентів — їх отримали: Лаврентія Павлюк — Вегревил, Петруся Драбюк — Форт Саскачеван, Мирон Саранчук — Норт Бетлфорд, Саск. і Лаврин Бойко — Спіріт Ривер. Промовляла до студентів в Інституті, щоб користали з українських курсів. Пані Софія Василишин, референтка дитячих садків апелювала до відділів, щоб організували садочки. Зорганізовано сильний садочок при відділі Лесі Українки в Едмонтоні (св. Іллї). В Едмонтоні існують три успішні садки. Пані Софія Гриник, референтка фундації ім. Н. Кобринської апелювала до відділів, щоб кожний відділ вибрав свою місцеву референтку фундації. Добр. Ю. Лучак, референтка молодших відділів СУМК на Албертy заявила, що вислала до відділів програму праці, яку приготовила пані Дженис, провідниця молодшого СУМК-у в Едмонтоні. Брала участь в „панелі" і „Джемборі" старшого СУМК-у і приготовила квестіонар, який делегатки виповняли на З'їзді. Пані К. Міськів, представниця, від пров. управи, що „ЕКСПО-67", дала звіт з продажі пашпортів (білетів) на Світову Виставу в Монтреалі.

Марія Сулима

Звітували окружні репрезентантки, пані: М. Паламарик зі Смоки Лейку, (прислала звіт), Г. Мельничук з Вегревил, Р. Гуцуляк з Ендру, М. Дубельт з Мирнам, П. Мулька з Ту Гилс, Н. Кобильник з Келгарі й А. Звоздецька з Сангудо.

Слідував привіт від централі Союзу Українок, який дала пані С. Пауш, уступивша голова Союзу. Пані Пауш тепло привітала з'їзд в імені централі, коротко зясувала головні ділянки праці Союзу за 40 років існування та строго підкреслила конечність збереження й навчання української мови, закликала всіх до міцного продовження організаційної праці, щоб за наступних 40 років, наші внуки й правнуки з такою самою гордістою звітували про великий вклад українського жіноцтва в українське й грогадське життя в Канаді.

Приступлено до привітів і звітів делегаток. Звітували пані: Н. Жмурко від відділу Св. Михаїла в Едмонтоні, К. Сербин від відділу в Смоки Лейку, К. Василавський від відділу в Келгарі, А. Шиш від відділу в Вільна, Н. Гиманик від відділу Л. Українки в Едмонтоні, Н. Гордей від

відділу в Вегревил, М. Татарин від відділу в Торгилд, О. Мельничук від відділу Св. Андрея в Едмонтоні, К. Шимко від відділу в Мирнам, Н. Мельник від відділу в Ендру, К. Засійбіда від відділу при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, П. Мулька від відділу в Ту Гилс, пані Федорак від відділу в Редвотер.

Дальше, пані Сліпчук вручила дарунок пані С. Пауш, як оцінку і признання за її поміч в виданні обіжників, та звітів для пров. управи.

Слідував обід в залі Катедри. При закінченні обіду, пані Катерина Міськів, бувша голова Союзу, дала головну промову про її подорож, як делегатка на Конференцію Інтернаціональної Жіночої Ради в Тегерані, в травні, 1966. Пані Міськів промовляла про працю Жіночої Ради, як і висвітлила прекрасну збірку діяпозитивів (слайдс) з подорожі по Святій Землі, по Україні, та інших країнах Европи й Азії. Присутні багато скористали з її добре зорганізованої доповіді. Пані Шемелюк перевела збірку на організаційний Фонд.

По полудні відбулися дискусії в формі панелі. З приводу, що цього року припадає 40-ліття Союзу Українок Канади і щоб належно відмітити цей ювілей, вибрано тему „Перегляд праці Союзу Українок Канади за 40 літ та його завдання на майбутнє". Панель очолювала пані Е. Сиротюк, членки панелі були пані: А. Мисак, О. Райчиба, добр. Ю. Лучак, Е. Верхомин, і С. Василишин. Пані Сиротюк в своїй інтродукції заявила, що було б гідно, щоб цьогорічний з'їзд задокументував належне признання усім ініціяторкам Союзу та всім тим, що були в проводах в централі, провінційних управах, як і по відділах. Пані Мисак переглянула освітно виховну працю Союзу від його заснування. Пані Райчиба з'ясувала справу видань Союзу. Добр. Лучак реферувала про працю Союзу в організуванні відділів СУМК-у. Пані Верхомин промовляла про мистецьку працю Союзу. Пані С. Василишин підкреслила конечність засновування дитячих садочків.

Слідувала загальна успішна дискусія, головно в справах української мови в середніх школах та навчання в садочках. Пані С. Магус, домініяльна референтка Садочків дала до відома, що підручник для провадження садочків вже майже готовий до друку. Також рекомендувала організувати семінар для садівничок.

Пані Сліпчук дала до відома, що централя призначила її бути членкою статутової комісії й просила, щоб відділи присилали до неї свої завваги та рекомендації щодо зміни статута, не пізніше як 31-го грудня. Дальше зробила заклик до відділів, щоб вони фінансово помагали СУМКівцям поїхати на з'їзд до Торонто, як і на Світову Виставу в Монтреалі (Експо-67). Рекомендовано, щоб управа оселі Барвінку складалася з представників всіх складових організацій СУС, Інституту св. Івана і Західної Єпархії.

Від номінаційної комісії пані Е. Верхомин представила склад нової управи на наступну каденцію. Від пров. управи пані М. Будник вручила уступаючій голові пані Сліпчук малий дарунок, як признання її умілого проводу за минулих 4-ри роки. Пані Сліпчук подякувала всім членкам управи за їхню співпрацю. Слідувало слово нововибраної голови пані Марії Сулими, де вона подякувала присутним за довіря до її особи та закликала членок до співпраці.

Марія Самоїл, корес. секретарка.

СКЛАД ПРОВІНЦ. УПРАВИ СОЮЗУ НА 1967

Уступаюча голова — П. Сліпчук, голова — Марія Сулима, 1-ша заст. голови — Михайлина Будник, 2-га заст. голови — (голова відділу) Й. Дженис, 3-тя заст. голови — Катерина Луців, рекордова секретарка — Марія Лазарук, кореспонд. секретарка — Марія Самоїл, касирка — Емма Верхомин.

Референтки: Музею й Мистецтва — Анастасія Сенів, освіти — Ольга Райчиба, журнала „Промінь" — Анастасія Мисак, молодших Відділів СУМК — добр. Ю. Лучак. Фонду Фундації — Софія Гриник, дитячих садків — Софія Василишин.

Окружні Представниці: Смоки Лейк — М. Паламарек, Торгилд — М. Волощук, Ту Гилс — П. Мулька, Вегревил — Г. Мельничук, Санґудо — А. Звоздецька, Ендру — Р. Гуцуляк, Мирнам — М. Дубельт, Келґарі — Н. Кобильник.

**
*

РЕЗОЛЮЦІЇ ПРИЙНЯТІ НА ПРОВІНЦІЯЛЬНОМУ З'ЇЗДІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

11-го листопада, 1966 р. в Едмонтоні, Альберта.

1. Цей Провінціяльний з'їзд Союзу Українок Канади закликає відділи в Альберті звернути особливу увагу на організування й посилення праці в молодших відділах СУМК.
2. Цей з'їзд згідний з фактом, що майбутність українського життя в Канаді залежатиме від помічної, виховної праці в дитячих садочках. Отож закликає відділи в Альберті приступати негайно до організування дитячих садочків по відділах.
3. Цей з'їзд закликає членок по відділах надалі поширювати знання українського мистецтва, а також вишукувати речі музейної вартости й передавати їх для збереження провінціяльному музею.
4. Цей з'їзд висловлює подяку пані Катерині Міськів за її обширну доповідь і висвітлювання світлин з Конференції Міжнародної Ради Жінок, що відбулась в Тегерані і з її подорожі по Україні, Святій Землі та інших країнах Европи.
5. Цей з'їзд оцінює й висловлює подяку тим членкам, що взяли участь у панелі дискусії і представили досягнення Союзу за останніх 40 років існування, та пропозицію плянів на майбутнє.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших дітей у юнацькому віці — це передплата за цікавий гарний ілюстрований місячник

ЮНАК

Річна передплата $5.00.

- **Порадьте Вашим друзям і знайомим, щоб запренумерували „Юнака" для своїх дітей.**
- **На бажання висилаємо безкоштовно показове число.**

YUNAK Magazine

2199 Bloor St. West, Apt. 10 Toronto 9, Ont., Canada

А ЯК У ВАС?

Певна частина відділів Союзу Українок Канади включила в програму своєї діяльности журнал „Промінь", як одну з дуже важливих ділянок. Вибрана референтка спеціяльно працює цілий рік, колектуючи передплати та приєднуючи нових читачів.

Журнал „Промінь", певна річ, оцінює працю таких відділів нарівні з іншою громадською діяльністю. Зокрема оцінюємо труди референток журнала на місцях.

З початком нового року референтки почали надсилати поколектовані передплати від членок свого відділу. Це улегшує нашу працю в адміністрації, заощаджує нам висилку упімнень і коштів і разом з тим це вигода і для передплатниць на місцях.

Відкриваємо рубрику, де будемо поміщувати короткі звідомлення з діяльности референток і надіслану суму.

Перший такий лист, який заслуговує на увагу як від відділу, так і його референтки є з **Едмонтону** при Катедрі св. Івана, референтка пані Катерина Міськів. З листом з 13 грудня пані Міськів надіслала чеки на $55.00 за передплати, а $30.00 за різдвяні привітання. Працю над колектуванням передплат продовжує.

Ватсон, Саск. — Відділ ім. Лесі Українки, референтка пані Марія Кінащук — з відновлених передплат в листі з грудня 1966 — $48.00.

Кемсак, Саск. — Відділ ім. Софії Русової, секретарка пані М. Ковалишин за відновлені передплати — $20.00.

Смокі Лейк, Алта. — Відділ ім. О. Кобилянської, референтка пані Слава Палилик надіслала $20.00 на відновлення передплат і одну нову — також $5.00 на святочне побажання.

Мічам, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, референтка пані Розалія Томащук на відновлення передплат і одну нову переслала $24.00.

Ст. Кетеринс ,Онт. — Відділ ім. Л. Українки, пані Надія Андрусів, кореспондентка зібрала поновлені передплати й придбала 5 нових читачок — $28.00.

Торонто — Відділ ім. Княгині Ольги — пані М. Квас поновлені й одну нову — $12.00.

Брентфорд, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, пані Марія Іванець, голова переслала $65.00 на поновлення передплат, одну нову й на пресовий фонд.

Ванкувер, Б. К. — Відділ ім. Л. Українки, референтка пані Д. Мастюх з листами з 19-го грудня й 9-го січня переслала $31.00 н поновлення й одну нову передплати, пресовий фонд і святочні побажання.

Реджайна, Саск. — Відділ ім. Доньки України, пані Марія Юзик, референтка журнала, переслала $52.00 — з того $32.00 на відновлення передплат, $20.00 на святочні побажання.

Гефорд, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, референтка добр. П. Мельник надіслала $20.00 на передплати, одна нова.

Мензі, Ман. — Відділ ім. Лесі Українки, пані Анна Пелешок, секретарка, за відновлені передплати всіх членок відділу переслала $35.00.

В. Форт Вілліям — Відділ ім. Ол. Пчілки, пані Анна Стасів секретарка, на відновлення передплат і пресовий фонд $12.00.

Йорктон, Саск. — Відділ ім. Ол. Пчілки, референтка пані Софія Ригус на відновлені передплати $12.00.

Флин Флон, Ман. — Пан Василь Перепелюк надіслав на передплати $32.00, між тим дві нові.

Вернон, Б. К. — Відділ ім. св. княгині Ольги, референтка пані Една Неспіла на відновлені передплати $28.00.

ПРИЄДНАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Придбані передплатники йдуть на рахунок кампанії з минулого року.

Пані Д. Мастюх — Ванкувер — 11, раніше 26, разом 27
Пан Василь Перепелюк — Флин Флон — 2, раніше 19, разом 27
Пані М. Квас — Торонто 1, раніше 10, разом 11
Пані Надія Андрусів — Ст. Кетеринс, Онт 5
Пані М. Іванець — Брентфорд, Онт., — 1, раніше 3, разом 4
Пані А. Конічковська — Содборі — 2, раніше 2, разом 4
Пані А. Палинчук — Лідер, Саск. — 1, раніше 1, разом 2
Пані М. Кінащук — Ватсон — 1, раніше 1, разом 2
Пані Д. Адамович — Гемилтон — 1, раніше 1, разом 2
Пані В. Ґерега — Гаєс, Саск. — 1, раніше 1, разом 2
Пані Василина Никіфорук — Норт Бетлфорд 2
Д-р Л. Бризгун — Торонто 2
Пані С. Палилик — Смокі Лейк — 1, раніше 1, разом 2
Пані Анна Парнета — Шіго, Саск. — 1, раніше 2, разом 3
Пані Ольга Мелещак — Фостон, Саск. 1
Пані Р. Томащук — Мічам, Саск. 1
Пані Г. Качор — Кичинер, Онт. 1
Пані Софія Король — Тіодор, Соск. 1
Пані К. Коропатницькка — Шіго, Саск. 1
Добр. П. Мельник — Гефорд, Саск. 1
Пані Л. Стахник — Ґвелф, Онт. 1
Пані О. Андрушко — Ватерфорд, Онт. 1
Пані П. Копан — Інсингер, Саск. 1
Пані К. Ксьонзина — Ст. Алберт, Алта. 1
Відділ ім. Л. Українки — Січ-Коломия, Алта. 1

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Тройці — Вінніпеґ з нагоди відмічення 25-ліття $25.00
Відділ ім. М. Маркович — Канора, Саск., з освітнього вечірка 20.00
Відділ ім. княгині Ольги — Гримзбі, з Свята Книжки 20.00
Відділ ім. княгині Ольги при Соборі св. Покрови — Вінніпеґ 20.00
Пров. Екзекутива Союзу Українок на Саскачеван 20.00
Відділ ім. Л. Українки — Виндзор, з Свята Книжки 17.00
З нагоди гостини пані М. Бучковської в Реджайні — збірку переслала пані М. Корпан 15.00
Із збірки на вечірці в Торонті, пані І. Лангер переслала 15.00
О. П. і добр. М. Стефюки — Толстой, Ман. на Нев'янучий вінок бл. п. о. Прот. Івана Магаса 10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Роза, Ман., на Нев'янучий вінок бл. п. К. Чубей 10.00
Пані К. Кіящук і Д. Меджурій — Торсбі, Алта., в

річницю смерти матері бл. п. А. Марковської 10.00
З нагоди гостини в честь добр. В. Симчич, Монтреал, збірук переслала Е. Савицька 10.00
Пані Г. Квас — Норт Бирнабі, Б. К. 10.00
П-ство Д. Ф. Кобильники — Калгері 10.00
З нагоди дня уродин Наталки Вибиванець — Бімзвил, Онт., збірку переслала П. Ткаченко 10.00
Із збірки на прийнятті п-ства В. Хлівняків — Ніягара Фалс, о. С. Гуцуляк переслав 6.00
Відділ ім. Л. Українки — Січ-Коломия, Алта. 6.00
Пані К. Яремчук — Детройт, Миш. 5.50
Пані Една Ленко — Бімзвил, Онт., з нагоди 80-ліття 5.00
Пані Софія Кушнірук — Винярд 5.00
Відділ ім. Л. Українки — Фовм Лейк, Саск. 5.00
Пані Д. Мастюх — Ванкувер 5.00
З похорону бл. п. Розалії Стефанчук — Калгері, збірку переслала А. Данилович 5.00
Пані Юстина Бабій — Давфин, на Нев'янучий вінок бл. п. Анни Галяберди 5.00
Панство Ґеричі — Монтреал, з нагоди родинного свята 5.00
Пані Една Павлик — Торонто 5.00
Пані Ольга Гавриш — Саскатун 5.00
Пані Г. Онуфрейчук — Вінніпеґ 5.00
Пані А. Пережак — Брентфорд, Онт. 5.00
Пані Василина Никіфорук — Норт Бетлфорд 3.00
Пані Михайлина Козар — Етелберт 3.00
Відділ ім. О. Басарабової — Гефорд 3.00

По 2 дол. — С. Троян — Чиливек, М. Мітран — Пріс-вил, Анна Семко — Бетлфорд, Т. Стельмах — Детройт, Миш., К. Ксянзуна — Ст. Алберт, Алта., Емілія Слюзар — Лондон ,Лука Кіслюк — Ніягара Фалс, Відділ ім. Л. Українки — Ітонія, Ольга Володко — Сіба Біч, Алта., Наталія Царук — Вірдейл, Марія Андрейчук — Давфин, В. Ґереґа — Гаєс, Зоя Гречка — Торонто, А. Стасів і Ю. Чепесюк — Форт Вілліям, пан А. Бабчинський — Гефорд.

По 1 дол. — Е. Сороко Саскатун, добр. А. Ференсів і І. Ланґер — Торонто, Е. Кравчук — Норт Сирі, М. Корній — Виндзор, Д. Бурдейна й Г. Крупіцька — Брентфорд, Марія Ґ. Саїк — Інисфрі, Алта., Е. Рудевська — Саскатун, М. Гамонів — Калгері, К. Вайчук — Брендон, М. Гончарук — Киченер, Онт., О. Ситник — Гемилтон, В. Нечай — Монтреал, П. Саламандик — Едмонтон, Л. Рудич — Лашін, Д. Яремій — Донвил, Онт., Е. Василишин — Вінніпеґ, З. Демчук — Сенді Лейк, П. Матвійчук — Декер, Ман., Я. Гарасим — Форт Вілліям, Анна Домет — Келовна, Б. К.

По 50 ц. — Ф. Бельбас Росборн, Ман., М. Костюк — Пембина, Н. Дакота.

З РОДИННОГО СВЯТА НА ПРЕСУ
Бімзвил, Онт.

П-во Ганна і Петро Вибиванці улаштували гостину-прийняття з нагоди уродин своїй однорічній доні Наталочці, яке відбулось в гурті друзів і приятелів 14-го травня 1966 р.

В часі гастини і побажань батькам та Наталочці, п. Петро Баєр зробив заклик, щоб з нагоди такого родинного свята зложити жертву на пресу. Зложили по $5.00 — п-во Вибиванці, по 3 дол. — п-во Слюсаренки, п-во Проненки, п-во Ткаченки, п-во Баєри, п-во Конопади, п-во Собчаки, п-во Чалі і п-во Козири; по 1 дол. — п-во Жаботинські, п-во Кузики, п-во Олійники, п-во Говоруни, п-во Радченки і пані Самсоненко. Надія Говорун — 50 ц.

З тої суми призначено на „Промінь" $10.00. Бажаємо родичам Наталочці та самій іменинниці здоров'я і всього добра в майбутньому. Жертводавцям щиро дякуємо.

П. Ткаченко.

З НАГОДИ МОГО 80-ЛІТТЯ
Бімсвил, Онт.

Христос Рождається!

Дорогі наші працівники в редакції, які для нас там працюєте, щоб ми мали що читати і читаючи відраду мати. Дай вам Боже здоровя на той новий рік всього добра, що собі бажаєте.

Висилаю 5 дол. на „Промінь" з нагоди мого 80-ліття. День моїх уродин припадав на 7-го серпня 1966 р. Мій син, невістка та внуки поїхали до церкви з рана, а вернулись додому з отцем і добр. Метулинськими та іншими гостями. Приїхали мої діти й онуки з Монтреалу і з Торонта, зїхались знайомі і приятелі — всі до нашого дому на хуторі у Бімсвилі. Було це хороше родинне свято. Вітав мене з 80-міттям Всеч. о. Метулинський. Не буду переповідати промов, але зворушувала мене любов дітей, онуків, увага моїх приятелів, хоч вони всі молоді, лише одна пані Ткаченко, що прибула зі своїм сином, невісткою й онукою старша.

Хай Господь надгородить всіх тих, що мене відвідували під час слабости.

Една Ленко.

Замість квітів на свіжу могилу блаж. п. о. Прот. Івана Магаса, який упокоївся в шпиталі св. Йосифа в Торонті 13 листопада 1966 р. складаємо на журнал „Промінь" 10 дол.

Священик Петро і добр. Михайла Стефюки, Толстой, Ман.

На нев'янучий вінок моєї любої Сестри Анни Гавриш, яка упокоїлась 5 жовтня 1965 р. складаю на прес. фонд журнала „Промінь" 3 дол.

Василина Никифорук, Норт Бетлфорд, Саск.

В пам'ять моєї незабутної дорогої Матері бл. пам. Анастасії Марковської, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" 5 дол.

Ольга Н. Гавриш, Саскатун.

Світлина бл. п. Катерини Боднар.
Посмертна згадка в ч. 1. на ст. 26.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

НА СНІГОВІЙ ГОРІ

Уже всі за зимою скучили, — так вона забарилась. І як тільки увалило снігу та притис морозець, дітвора обліпила кривобоку гору, яка за свою крутість прозивалася Скаженкою.

Викарабкався якимось побитом із дому й малий Павлик. Сам з вершечок, кожушок на ньому пухкий, комірець під'в'язаний сторчма — ну чисто тобі ведмежатко! Це, мабуть, був чи не перший в його житті самостійний вихід на люди. Раніше без дорослих хлоп'ятка далі хвіртки не бачили.

Діти весело ковзалися, з'їжджали, падали, кричали а він, безсанний, стояв осторонь, і завидки його заїдали.

— Як справи, Павлику! — гукнув йому якийсь незнайомий хлопець.

— Добре, — поважом, мов дід, відповів він, не зморгнувши й оком.

Дітвора навколо засміялася, а той, що питав, зауважив:

— Ну й старий же ти, як подивлюсь я на тебе.

Павлик одвернувся, ображений.

— Не так старий, як давній! — гукали хлопці й сміялися.

Нарешті вони дали хлопцеві спокій і почали складати поїзда. На передні санки посадили за рульового ковзаняра, потім десь вишукався машиніст, визвалися помічники, кондуктори. Поїзд уже мав рушити, як знизу загукав і замахав рукою Яшко Струк.

— Стривайте! Підождіть мене!

Підождали. Він, спотикаючись і мало не риючи носом виковзаний полозами сніг, видерся на гору і давай чіплятися зі своїми саньми в хвості. Йому загукали нетерпляче:

— У твої санки тільки коня запрягати! Важкі!..

— Кинь їх та сідай між нами.

Сіли, вирівнялися рядочком, загули, заогогокали, і враз всю гамірку ватагу з вершини наче здмухнуло вітром. Тільки Павлик і ті санки, в котрі хоч коня запрягай, залишилися всіма забуті.

„Ну пождіть же, — вирішив Павлик, — коли я вам ні друг, ні товариш, то я без вас обійдуся. Санки є — ось вони. Дарма, що чужі. Треба тільки сісти на них і відштовхнутися".

Не гаючись, Павлик з усієї сили шарпнув за цупку мотузяку. Санки нехотя розвернулися і наставились полоззям униз. Хлопчик ухопився за задок, розбігся, плигнув, як жабеня, промахнувся, знову наздогнав і втрапив-таки животом на дошки.

І тут він раптом зрозумів, що не зможе керувати цим важким транспортом: його ноги навіть не торкалися землі. „Пропав, — подумав з жахом Павлик, — ні руля, ні гальма". Він заплющив очі, пустився напризволяще — що буде!

„Поїзд", що хвилину перед цим рушив з місця, шалено мчав з гори. А далеко позаду, як корабель без керма, петля-

МЛИНОК

Із паперу та гвіздка
Змайстрував Михась млинка.
Цей млинок на палочці —
Подарував Галочці.

Вийшла Галя за тинок,
Стала на доріжці.
Щось не крутиться млинок,
Задрімав на ніжці...

Раптом вітер з верховіть
Як повіє полем!
Тут млинок проснувся вмить:
Закрутився, аж мигтить
Кольоровим колом!

Інна Кульська

ли грубі санки. Пасажир лежав на них ні живий, ні мертвий і не бачив навіть, що мчить на стару, сиву од інею, березу.

Ось санки з усього маху врізалися лівим полозом в товстий пень, кидонули Павлика в глибокий сніг і самі гепнулись зверху, прикрили його від людського сорому.

Поки Павлик прочумувався, дітлашня вітром злетіла з гори і знову з гамором піднялася на вершину.

Яшко Струк вигукнув:

— Біда! Моїх санок нема!..

Всі здивувалися. Справді, санок не було. Глянули вниз — наче ніхто не з'їжджав. Де б вони могли дітись? Тоді хтось згадав:

— Біля них отой дрібнота залишався, Павлушка Зачепило. Їхня коза в нашому садку геть яблуньку обгризла. Я його знаю.

І всі чомусь повірили, що Павлик удався в свою козу і що санки від кудись затяг.

— Таке мале, а таке капосне, — дивувались.

— Так би і дав у потилицю за такі діла! — похвалявся хтось.

Та в цей час Яшко, що йшов по краю гори, раптом вигукнув:

— Гей, ви! Даремно на хлопця клеплете! Он мої санки лежать. Певне самі з гори зрушили.

Він зліз з кручі і побрів до санок. Шарпнув за мотузку і отетерів: санки посунулись, а під ними нерухомий Павлик. Дух од страху затаїв. Весь викачаний у снігу, як бджола в перзі. Очі заплющив, тільки мордочка жаром пашить з росинками талого снігу на щоках.

— Егей! Що ти там знайшов? — гукали товариші з гори. Вони постали юрбою на кручі під березою.

Яшко Струк сіпнув Павлика за комір, поставив на ноги.

— Живий?..

„Зараз битимуть", — з жахом подумав Павлик і мовчав.

— Так он хто санки поцупив!.. — загула з гори дітлашня.

— Яким це тебе вітром занесло туди?

Павлик мовчав.

— Може, він глушман?

— Може, він отетерів з переляку?

— Ти знаєш що, — порадив якийсь товариш Яшку, — звези його хутчій з гори, хай собі чапає додому. Може, відійде в теплі, заговорить.

А Павлик навмисне кліпав очима, наче нічого не розуміє. Тільки б звезли.

— Спускай хутчіш, а то буде нам.

Яшко розвернув свого самохода, мовчки посадив хлопця спереду, сам скочив на задок.

Це було неповторно. Павлик ще в житті так швидко не їздив! Йому аж дух перехопило! Здавалось, що він мало не з неба падає! Стрічний вітер розвівав поли шубки і вибивав з очей холодну, як крижинка, сльозу.

Коли санки з'їхали і зупинилися, хлопчик навіть не поворухнувся. Йому здавалось, що він все ще мчить і мчить по сніговій горі. Привів його до тями той же Яшко Струк.

— Ну біжи вже, біжи додому, — підштовхнув він у спину хлопця. — Біжи, очумайся трохи.

Павликові марення враз розвіялись женуть-таки його хлопці.

— Ех, — зітхнув і запитав нерішуче: — а може б, ще раз спустились?

— Чого захотів! — суворо одказав Яшко.

Що ж поробиш? Хлопчик мовчки одвернувся і побрів геть. Збоку здавалось, ніби у поли йому накидано каміння. Його важкий настрій, мабуть, передався і Яшкові, бо той на якусь мить замислився, потім гукнув:

— Гей, ти! Як тебе? Вернись та ходім до гурту! Не сердься!..

З вершини гори дітям було видно, як дві хлоп'ячі постаті внизу розійшлися, потім зійшлися знову до купи і разом потягли важкі санки їм назустріч.

Григорій Кияшко.

ВЕРЕСЕНЬ

Трусить вересень тополі
На Оксанчинім дворі,
І щоранку йдуть до школи
Споважнілі школярі.
І подружки поспішають —
Школа ось серед села —
А Оксанку потішають
Та бажають, щоб росла.
Ну, а як його рости?
Вміє ж кіски заплести!
Замітать Оксанка вміє
І тарілки вдома миє!
Поливає квіти з лійки.
Й навіть вища від Марійки.
Як навшпиньки стане, книжку
Із полички дістає!
Каже мама, років трішки
Хай зозуля докує.

Н. Приходько

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ПОШАНА ЗА ДОВГОЛІТНЮ ПРАЦЮ
Едмонтон, Алта.

На 17-го листопада в новій авдиторії при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, ближчі й дальші приятельки влаштували несподіванку для пані Розалії Ґовди в день її уродин. Заля була переповнена членками відділу при Катедрі, які бажали бодай у скромний спосіб висловити свою оцінку за ту велику працю що її пані Ґовда віддавала у відділі за свого часу. Прийняття відкрила пані Сиротюк, яка теплими словами привітала ювілятку та обдарувала її гарним корсажем.

Слово про працю ювілятки виголосила пані О. Ганночко. Пані Розалія Варшавська Ґовда ще молодою дівчиною брала активну участь у житті та праці Інституту та церкви. Коли вийшла заміж за д-ра Ґовду зараз вписалася до відділу при Катедрі. У 1958 р. громада Катедри вшановувала п-во Ґовди почесним членством ,а у 1959 р. пані Ґовда була відзначена за 25-літню працю у відділі. Праця пані Ґовди є дуже різноманітна, бо немає такої ділянки праці, в якій вона не брала б участи. Вона є свідома своїх українських громадських обов'язків, а тому що вона є дуже живої енергійної вдачі дуже старанно виконує всяку працю. В церковнім хорі вона співала поверх 20 років й роками ходила колядувати. Під час світової війни вона була головою центрального Воєнного Комітету. Головою відділу вона була через 3 роки. Заст. голови через 6 літ. коли поза інші обовязки вона перепроваджувала весільні обіди, празники та бенкети. Була касиркою 1 рік .Була головою або членкою таких комітетів як: церковний, відвідини хворих, базарового, української школи, Надзірної Ради мол. та старшого відділу СУМК, освітнього, театрального, контрольної комісії. Учила кілька років у недільній школі, була на екзекутиві Льокальної Жіночої Ради через кілька літ. Окрім того була заст. голови 1 рік, а касиркою через 6 літ у пров. екзекутиві Союзу на Альберту. Коли приступлено до будови нової авдиторії, пані Ґовда багато часу положила у плянованні кухні та закупні всього, що було потрібно. Поза працю пані Ґовда й її муж щедро давали і дають далі пожертви на церкву та Інститут.

У родиннім життю пані Ґовда дала примірне вихован-

Розалія Ґовда

ня своїм дітям. Всі троє учащали до недільної та української школи, до СУМК, а пізніше до молодого братства. Клавдія по одержанню "B. Sc." у домашній економіці вийшла заміж. Мальвіна викладала на університеті, а по одержанню "M. Sc." працює як знавець-дієтетики (dietitian) у шпиталі в Едмонтоні син Ерл є дентистом у Венкувері.

Пані Засійбіда, голова відділу подякувала пані Ґовді за її працю, поміч і поради як заст. голови. Пані Цибак від присутніх вручила дарунки та склала щирі побажання. В імени всіх, сердечно подякувала пані Ґовді за її велику посвяту, труди, за ту колосальну працю, що вона віддала у відділі за 33 роки як членка. Присутні всі щиро вітали іменинницю й відспівали їй „Многая літа". Пані Ґовда зворушена увагою щиро подякувала організаторам вечірка, тим що вітали її, за дарунки та всім присутнім за таку приємну несподіванку бо справді це була несподіванка. По покраянню ювілейного торта та перекуски присутні весело провели вечерок.

Приятелька.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА ГАЛИНИ Й ІЛЛІ ОНУФРІЙЧУКІВ
Вінніпеґ, Ман.

В суботу, 7-го травня 1966 року, за ініціятивою Ювілейного Комітету, створеного організаціями СУЖЕРО, Т-ва „Волинь", читальні „Просвіти" й Інституту Дослідів Волині, відбулося срібне весілля в залі читальні „Просвіти" для п-ва Галини й Іллі Онуфрійчуків.

При вході до переповненої гістьми залі, ювілятів привітали їхні доньки: Галя, Марійка, Оксана і зять о. Орест Олекшій. Дружка, п. Н. Шаварська причепила ювілятам корсаж. Всеч. о. І. Стус провів молитву, після якої почалася вечеря.

Після вечері п. Ів. Павлюк привітав ювілятів, складаючи їм сердечну подяку за їхню жертвенну працю на різних ділянках української народньо-культурної ниви, і попросив до слова адвоката С. Радчука, який в щирій і змістовній формі розповів про пройдений шлях пані Галини й Іллі Онуфрійчуків. Господар І. Павлюк відчитав частину привітів, які надійшли для ювілятів. Від рідної матері п. Іллі Онуфрійчука із Смоки Лейк, Алта, від Блажен. Митрополита Іларіона, від Високопреосв. Андрея, Архиєп. Едмонтону, Преосв. Бориса, Єпископа Саскатунського, зачитав привіт о. прот. Т. Яковкевич від головної управи СУЖЕРО з Торонта, від голови Президії Консисторії УГПЦ, о. Т. Ковалишина, проф. о. Клиша, Комітету Українців Канади, прот. Ю. Туржанського, братів Ювілята Володимира з Німеччини і Федора з Йорктону, п-ва інж. І. Сангаївських з Міннеаполісу, від свахи п. Е. Олекшій з Едмонтону, п-ва Михайлишинів і п-ва Базюків з Едмонтону та багатьох інших. Ювілятів також вітали коротко представники українських церков і організацій, які були присутні на цьому святі. Від т-ва „Волинь" привітав п. І. Похильчук, від вінніпезького відділу СУРЕЖО п. Д. Редько, від Собору св. Покрови п. Г. Бабяк, голова громади. Настоятель Собору о. Ів. Стус; від читальні „Просвіти" голова п. М. Воробець, від Т-ва Сприяння УНРади — п. інж. Б. Севериненко, а о. С. Ярмусь вручив п. Іллі Онуфрійчукові почесну грамоту за його самовіддану й довголітню працю в Т-ві „Волинь" та в Інституті Дослідів Волині. Дарунок від

усіх присутніх гостей вручила ювілятам пані М. Прихошко, дарунок від Т-ва „Волинь" пані К. Бондарчук, а від СУЖЕРО — пані М. Моргун.

Наймолодша дочка п-ва Онуфрійчуків Галя вітала гарними словами своїх родичів від усіх присутніх тут дітей Ювілятів.

Пан Ілля Онуфрійчук був глибоко зворушений таким вшануванням його і його дружини й дякував всіх присутнім за таке щиро влаштоване для них свято. В коротких своїх словах він підкреслив, що метою його і його дружини було дати своїм дітям знання рідної мови, рідної культури, навчити їх любити Бога і свою рідну Церкву та служити своїй Батьківщині-Україні, а також новій Батьківщині-Канаді. Він також сердечно подякував всім організаторам цього свята.

Гість.

З ВІДВІДИН ГОЛОВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК
Кридор — Блейн Лейк, Саск.

Вечером, 3-го листопада 1966 року членки відділу ім. Хариті Кононенко мали велику приємність вітати в себе на офіційних відвідинах голову Союзу Українок Канади пані Анну Токарик.

Доповідь і прийняття відбулись в залі Блейн Лейк Меморіял Гал. Дорогу гостю привітала предсідниця Марія Цьона. Пані Анна Боднарчук, яка знайома з пані Токарик ще з Саскатуну вручила їй корсаж.

Пані Токарик зложила привіт від Центральної Управи. У своїй обширній доповіді на організаційну тему вона підкреслила, що нашим найбільшим завданням є зберігати все своє рідне, особливо треба плекати рідну мову, зясувала значення нашої відзнаки, як символу нашої культури, яка є заборолом проти асиміляції. Щоб відділ був активний, треба брати участь в зїздах, треба цікавитись ширшими справами нашого українського життя, а тоді у відділі праця буде успішною.

Оповідала пані Токарик про свою подорож до Тегерану, де вона була одною з делегаток Канадійської Національної Жіночої Ради на Конференції Інтернаціональної Жіночої Ради. В конференції взяло участь 300 делегаток з 60 вільних країн світу. З десять делегаток з Канади, чотири з них були членки нашої організації. Розказувала про гостинність іранців, про честь бути представленою королевій Фарі, про бенкет у королівських палацах. Поза ділову частину Конференції учасниці відвідували базарі, школи і музеї. На багатій виставці між іншими ручними виробами були прекрасні українські вишивки. Відвідували мистецькі галерії, де бачили королівські догоцінности.

По дорозі на Конференцію, пані Токарик, пані К. Міськів, пані Є. Козяр і пані С. Гавриш поїхали на Україну, були в Києві, побували в Каневі та поклонились могилі Шевченка. Перший раз довелось їм чути як кує зозуля та спів соловейка. Зі смутком оповідала пані Токарик, що на вулицях Києва не почула ніде української мови, лише московську.

Пані Марія Дорошевич зложила подяку пані Токарик за відвідини і за промову та побажала їй кріпкого здоров'я в її корисній праці.

На закінчення членки подали чай. З нагоди цієї вечірки відділ зложив $15.00 на організаційний фонд Союзу. Членство нашого відділу складає щиру подяку пані Токарик і Центральній Управі за можливість таких відвідин провідницею нашої організації.

Анна Гунчак, секр.

ЮВІЛЕЙ П-ВА Д. Н. КОБИЛЬНИКІВ

У неділю, 27-го листопада ц. р. в Келгарі відбувся 25-літний ювілей заслуженим п-ву Дмитрові і Надії Кобильникам .

Ювілейне свято почалось в 1-й год. по полудні. Заля була заповнена приятелями, молодими і старшими людьми, які засіли за гарно прибраними столами, добірними смачними стравами, які приготовило жіноче товариство ім. Ольги Басарабової, де вмістилося поверх 200 учасників. Головний стіл був традиційно прибраний плетеними калачами, освічені свічками і прибрані квітами. На середині приміщено 3-поверховий коровай. З лівого боку сиділа їх доня Іванна, парох о. Прот. М. Фик, господар свята пан Павло Маковський, посередині ювілята п-во Кобильники, мати пані Н. Кобильник, пані Параня Грицюк і пані Маковська.

З появою ювілят на залю гості встали і привітали їх гучними оплесками. Господар попросив пароха о. прот. М. Фика провести молитву. По смачнім обіді слідували промови переплітані дотепними жартами, що створювало милу атмосферу. Першим промовцем був о. М. Фик, давний друг П. Д. Кобильника. Він переповів про активність ювілят відколи вони прибули до Келгарі. А то було у ті часи, коли тільки почалась будова православної церкви. Була то львина праця цих двох молодих людей. Нагадав деякі веселі епізоди з шкільних часів, коли вони як студенти вчащали до школи. Пані Ангеля Чомак кількома словами привітала ювілят від всіх присутних і вручила гарний дарунок.

П-во Кобильники одружилися 1941 р. Чин вінчання відбувався у домі тодішної молодої, Надії і родичів, Василя (вже покійний) і Парані Грицюків у Дейсленд, де вони мали крамницю мішаних товарів. Пан В. Грицюк належав до перших учителів, який був свідомим українцем. В такім домі виховувалася Надія. Опісля всюди, де лише була проявляла себе свідомою активною українкою. Та коли стала дружиною Дмитра Кобильника вони обоє як ідейні українці віддавали свій вільний час на користь своєї організації і народу. Там, де кликала їх праця, вони там були. Займали провідні пости у церковній громаді й інших. Вони щедро жертвували на українські цілі. Крім місцевих, вони пожертвували $1,000.00 на Інститут Св. Івана у Едмонтоні, $1,100.00 на Колегію Св. Андрея і тепер з нагоди їхнього ювілею $25.00 на Колегію Св. Андрея і $10.00 на журнал „Промінь".

Треба підкреслити, що вони виховали 3-х дітей. Василь бере дентистику у Едмонтоні, Роман у Торонто берт курс із зоології. Іванна наймолодша вчащає до середньої школи у Келгарі. Всі вони прекрасно володіють українською мовою. Прикінці ювілята щиро подякували гостям за таку шану, яку вони присвятили для них в такий памятний день як 25-ліття їх щасливого подружжя. Подякували всім співпрацівникам за спільну працю в організації церковної громади і освітнім полі, яке тут відбувається. Зокрема пані Н. Кобильник подякувала жіночому товариству за таке гарне влаштування прийняття і смачний обід, своїм хористам за кооперацію у співі, та дбайливість приходити на час на проби, а головно тим першим, які започаткували хор і допомагали їй на початках. Тепер пані Н. Кобильник організує програму на Сторіччя Канади.

По закінченні програми, гості вітали ювілят особисто, складаючи їм побажання. Була при тім роздача короваю. Відспіванням многоліття закінчилось це родинне свято.

Г. М.

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Вінніпеґ, Ман.

Ювілейне відмічування відділу ім. Л. Українки з нагоди його 25-річчя відбулось врочистим святкуванням 27-го листопада 1966 р. в Катедральній залі Пресв. Тройці.

Святкування почалось в церкві в злуці з Листопадовими роковинами, на закінчення якої відслужено Панахиду за померлих членок. Ювілейна програма почалась після спільного обіду в Катедральній залі, яка була заповнена гостями і учасниками свята.

Імпреза мала святочно-врочистий характер від початку до кінця. Між гостями були високі достойники нашої церкви: Впреасв. Владика Борис, голова Президії Консисторії УГПЦеркви Всеч. о. Ф. Керніцький, настоятель Катедри Всеч. о. В. Слюзар. Були присутні бувші членки центральної управи Союзу Українок, редакторка журнала „Промінь" Н. Когуська та інші. Програмою керувала Єлисавета Білич. Святочне оформлення сцени — смолоскип з відповідним написом виконала пані Є. Стахурська.

З перших 22 членок відділу, після 25-ти років існування вистояли три його провідниці: Ангелина Павлик, Ольга Завісляк і Теодора Гаврисишин однак за ті роки відділ збагатився поважним числом, около 130 членок.

Ініціяторок було посаджено за головним столом як вияв пошани й оцінки за їх заслуги для т-ва. Крім головного стола, поруч стояло три інших столики. При однім з них сиділи членки, яких того вечора заряд т-ва відмічував за 25-річну працю. Ними були: Євгенія Соломон, Ольга Войценко, Гафія Саламон, Анна Данильчук, Ольга Завісляк і Теодора Гаврисишин.

При другім столі членки-піонерки, відзначені раніше за приналежність до Союзу Українок Канади, які перед вступленням до відділу працювали по відділах в інших місцевостях, а також були вони відмічені Комітетом Українців Канади як піонерки з нагоди 75-річчя українського поселення в Канаді. Цими панями були: М. Боянівська ,М. Танчак, М. Богонос, А. Стечишин, М. Бучковська, А. Скоробогач, М. Колтик, Е. Павлюкевич, К. Левицька, А. Олійник.

Третя група складалась з представниць і представників інших товариств: В. Горяк і М. Підлубна від відділу ім. О. Кобилянської при церкві св. Михаїла, п. М. Кривецький відділу ТУС., п. Н. Папіш від старшого СУМК. ім. І. Мазепи, п. В. Липинський від молодшого СУМК. п. П. Павлюкевич від Катедрального хору і пані Р. Кондра від Комітету Українок Канади.

Спільний обід попередила молитва Впреосв. Владики Бориса при співучасти присутнього духовенства. Коло столів обслуговували члени місцевого ТУС при помочі молодших симпатиків. По закінченні обіду і представлені головних столів, програму офіційно відкрила Єлисавета Білич. У своїм слові, вона привітала гостей та пояснила значення свята.

Святочні привіти відділові зложили: Писемний привіт від центральної Управи Союзу Українок Канади за підписом голови Союзу Анни Токарик і секретарки Орисі Сушко; Всеч. о. В. Слюзар у своїм привітальнім слові висловив признання відділові за його велику працю, яку членство вкладає в користь Катедральної громади. Преосв. Владика Борис вітав членство в ім. церкви і Блаж. Митр. Іларіона, і голова Президії Консисторії УГПЦ. Всеч. Прот. Ф. Керніцький підкреслив завдання української жінки і матері в родині, громаді, церкви і народу.

Огляд 25-річної діяльности т-ва дала Єлисавета Білич (поміщена окремо). Головну святочну промову виголосила бувша голова Союзу Українок Канади пані Ольга Войценко (на ст. 1 поміщена). Гостю-доповідачку представила пані Оля Завісляк. Пані Мирослава Карпяк по мистецьки відчитала вірш „Наше 25-ліття", що додало святі більшої врочистости.

Слідувала церемонія відзначення членок-оснувательок і також 25-річних працівниць відділу. Цю частину програми переводила пані А. Сарчук. Вона покликала кожну відзначувану членку до передньої частини залі, давала оцінку заслуг в рядах організації Союзу. Ґратуляції і вручення грамот виконувала голова відділу панна Марія Марко. Ця частина програми була врочисто зворушлива і була доказом пошани й оцінки за посвяту і працю для свого народу.

На закінчення вручення грамот відповідь на вітання дала панна Т. Гаврисишин. У своїм слові вона зложила подяку організаторам імпрези і учасникам за вияв пошани і відзначення та підкреслила важливість продовжувати організаційну працю для загального добра.

Кінцеве слово сказала голова від-

Світлина членок відділу Л. Українки взята під час ювілею 25-річчя. Поважної частини членок бракує на знимці.

ділу панна Марія Марко. Вона подякувала всім тим, що причинились до успіху цієї святочної імпрези. На заклик Всеч. о. В. Слюзара основницям та ювіляткам гості відспівали „Многоліття" і молитву, якою закінчено святочну програму.

Свято, своїм багатим і врочистим змістом лишило глибоке враження на учасників, а зокрема на тих, що вистояли чверть століття на службі своєму народові.

**
*

Коротка істсрія відділу

Жіноче товариство ім. Лесі Українки було зорганізоване 27-го лютого, 1941 року. Організаційні збори відбулись в будинку Консисторії Української Греко-Православної Церкви. На тих зборах були присутні дві представниці провінц. екзекутиви Союзу Українок в Манітобі — добр. Ольга Савчук, як тодішня голова і пані Ольга Войценко — заступниця голови.

На тих перших організаційних зборах вписалось 22 членкинь. Головою було обрано пані Ангелину Павлик. Головною ціллю т-ва було згуртувати і зацікавити громадською працею молодих жінок і дівчат, де в рядах Союзу Українок Канади вони мали б змогу спільно працювати для загального добра, а разом з тим мали б змогу вести між собою освітню працю в ділянках українознавства.

До 1948 року засідання і збори членок відбувались в будинку Консисторії і по домах членок. Від 1948 до 1952 року жіноче т-во містилось в будинку Колегії св. Андрея. Коли ж відкрилась долішня частина Всеканадійської Катедри Пресв. Тройці, т-во перенеслось сюди, де воно, як одиноке т-во працює досі.

В протягу свого 25-літнього існування, т-во постійно виявляло широку діяльність, приєднуючись до проектів, як для місцевої громади, так і планів праці центрального проводу Союзу Українок Канади, як один з його активних відділів.

Т-во вкладало багато праці в приготовлення різних обідів, чайних прийнять, базарів, продажу українських страв і печив — все це приносило поважні матеріяльні доходи. Найбільший процент тих доходів відділ передавав на потреби своєї церкви. Переглянувши фінансові книжки лише від 1951-го року т-во передало готівкою до Катедральної громади $22,644.00. Зокрема $4,000.00 пішло на закупно

Відзначені грамотою за 25-літню працю: Зліва направо — Анна Данильчук, Агафія Саламон, Євгенія Соломон, Марія Марко, Теодора Гаврисишин, Ольга Завісляк, Ангелина Павлик.

кухонних потреб і устаткувань та покуплено деякі речі до церкви.

Від 1948 року відділ опікується всіма потребами української школи, а останніми роками також дитячим садочком. До української школи тепер учащає 110 учнів, в якій навчають 6 учителів. Річні видатки української школи виносять $1.500—1,600.00.

Відділ займається всіма потребами молодшого відділу СУМК ім. Івана Данильчука. Цей відділ був зорганізований 1956 року і є одним із взірцевих відділів у провінції Манітоби. Минулого вересня ми з великою приємністю слідкували за врочистим переходом 18 молодих сумківців-хлопців і дівчат до старшого СУМК-у. Церемонія переходу була святочна і зворушлива.

Членки нашого т-ва беруть активну участь в діяльности Червоного Хреста. За час нашої праці в Ч. Х. членки пошили около 1000 кусників білизни, виплели 200 светрів. Одна з наших членок була відзначена Червоним Хрестом за її 25-літню добровільну працю.

Наш відділ входить в склад Комітету Українок Канади. Є членом Вінніпезької Жіночої Ради, де сповняє свої обовязки через своїх представниць.

Членки нашого т-ва беруть участь в суспільному житті Канади, піддержують своїм членством Канадійську Асоціяцію Консументів, Юнайтед Вей. Чимало уваги і праці присвячено під час другої світової війни пожертвами та висилкою посилок воякам за море.

Одною з поважних ділянок, від самих початків була освітня праця. Збори т-ва відбувались два рази в місяць і на кожних других зборах половина їх була присвячена доповідям на ріжні теми, що їх виголошували ріжні запрошені гості. Зокрема т-во улаштовувало імпрези або святочні сходини, присвячені історичним подіям або письменникам і письменницям. В традицію святкувань увійшли такі кожнорічні роковини: Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Тараса Шевченка, Івана Франка, День Матері, Свято Книжки, Листопадові дні, Свято Державности. Більшість з тих імпрез відбувались спільні з Товариством Українців Самостійників.

Відділ провів кілька кампаній-збірок: На дівочий інститут при Колегії св. Андрея зібрано $700.00. Т-во дало $325.00 на умеблювання бібліотеки в Колегії, а $287.00 на умеблювання одної з кімнат. Проведено збірку на Фундацію ім. Наталії Кобринської в Союзі Українок Канади, на Фундацію Т. Шевченка при КУК, зложив $100.00 на видання Історії Українців Канади до СУС.

В часі видавання журнала „Промінь" членки провели кампанію за передплатницями, відділ піддержує журнал фінансово а в часі пятиріччя журнала відділ зложив $125.44 на його фонд.

Поза тим всім наш відділ завжди йшов назустріч всяким проектам центрального проводу Союзу Українок Канади, як частина цілости нашої великої організації, яка стоїть на порозі свого 40-річчя.

Так вкоротці представляється огляд діяльности нашого відділу за чверть століття. Вступаючи в нову фазу нашої діяльности, дивимось з надією в наше ще краще майбутне.

Є. Білич, прес. референтка.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

РОБЛИН, МАН.
Відділ ім. Доньки України.

Річні збори жіночого товариства ім. Доньки України відбулися 7-го грудня, 1966 р. в домі пані Василини Козменюк. Предсідницею зборів була пані Марта Лебедович, а секретаркою пані Анна Горбай. Діяльність товариства на рік 1966, в протягу року відбулося 12 місячних зборів і одні надзвичайні збори. Тов. вшанувало відповідною програмою двох письменниць: Лесю Українку і Ольгу Кобилянську.

Як кожного року, так і цього під час Різдвяного концерту товариство обдаровувало дітей Недільної школи подарунками, а також подарували пачку помаранчів для хворих в шпиталі.

Членки товариства помагали розкуповувати білети на Колегію св. Андрея у Вінніпегу. Тов. через 4 роки дарує чашу студентові у вищій школі за найвищий попис в українознавстві. Цього року одержав чашу Василь Лебедович.

Перед Великодними святами членки тов. вчили сумківців виробляти і пекти паски. На зборах товариства добр. Стратійчук демонструвала як приготовляти і пекти струдель. Тов. видало дві перекуски, пирогове пущення, одну весільну вечерю, спільне свячене, храмовий обід, курячу вечерю і 4 поминальних перекусок. Стараннем нашого відділу сформовано сестрицтво для округа при Парафіяльному Комітеті Української Православної Церкви. Товариство постійно передплачує „Український Голос" для місцевого шпиталю. На провінціяльний з'їзд т-во вислало делеґатку в особі пані Анни Горбай.

Пожертви т-ва: На Проект Сторічча Канади $54.00, на Колегію св. Андрея у Вінніпегу — $50.00, на фонд іконостасу $190.00, до Парафіяльного Комітету $42.75, на журнал „Промінь" — $10.00, стипендійний фонд $5.00.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталось $481.94, приходи в 1966 р. — $1,259.55, розходи — $697.44, в касі осталось $1,044.05.

Заряд т-ва на 1967 р.: голова — Софія Островська, заступниці — Марія Копельчук і Леонтина Піць, секретарка — Анна Горбай, заступниця — Марта Лебедович, касієрка — Олеся Стиба, секретарки оголошень — Павліна Бугера і Леонтина Піць. Контрольна комісія — Флорія Онофрійчук, Марія Ілащук, Василина Козменюк. Сестрищі — Софія Слюсар, Марія Проник, Марія Мендро, Марія Швайковська, референтка відвідування хворих — Марія Ілащук, репрезен. шпиталю — Євдокія Корчак, референтка освіти — добр. Софія Стратійчук. Комітети: Приготування поминальних прийнять — Марія Копельчук і Василина Козменюк; базару — Олеся Стиґа, Флорія Онофрійчук, Павліна Перхалюк, Марія Хіць і Марія Мендро; придбання членства — Флорія Онофрійчук, Олеся Стиба і Софія Островерха. Господині — Павліна Перхалюк, Катерина Гаврилюк і Анна Мараш.

Анна Горбай, секр.

СМОКІ ЛЕЙК, АЛТА.
Відділ ім. О. Кобилянської.

Річні збори т-ва відбулись 7-го грудня, 1966 р. в залі Українського Народного Дому. Предсідницею зборів була добр. З. Туржанська, секретаркою пані Марія Антонюк.

Членки заряду здавали звіти діяльности т-ва: Марія Вовк — голова, Р. Стримбіська — заступниця, М. Паламарик — секретарка рекорд. і Е. Рошко — касієрка.

За рік відбулось 11 місячних зборів. Заходами т-ва улаштовано свято св. Миколая, роковини Тараса Шевченка і День Матері — все це під проводом добр. З. Туржанської. Членки приготовили спільну Святу Вечерю на Щедрий Вечір разом з членами церковної громади і так само День Подяки. Формою освітніх сходин т-во відбуло роковини Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Івана Франка і Листопадові роковини. Улаштовано осінній базар, випродаж українських вишивок та продаж Великодного печива.

Членки т-ва разом з сумківцями ходили колядувати на церкву і помагали в кампанії збірки на Червоний Хрест. Наш відділ подарував трофей і грошеву нагороду студентові місцевої державної школи за найвищі марки в науці у 12-тій клясі і другий трофей студентові за найвищі марки за українську мову.

Членки нашого т-ва мали велику приємність вітати у себе голову Союзу Українок Канади, пані Анну Токарик з Гемилтону і членок Провін. екзекутиви з Едмонтону.

За рік т-во приготовило 7 весільних прийнять, 4 похоронних обіди. Комітет господинь приготовив і видав 9 вечер для льокального Лайонс Клюбу.

Т-во передало на місцеву церкву $344.40, на Народний Дім — $201.00, на парафіяльний дім — $816.00, на Сторіччя Канади — $30.00, на Історію Українців Канади — $15.00, на журнал „Промінь" — $23.00, на стипендійний фонд $10.00, організаційний фонд $20.00.

Т-во опікується молодшим відділом СУМК під інструкторським проводом добр. З. Туржанської. Комітет відвідував хворих в шпиталі і по домах та купував квіти для хворих членок.

Приходи в 1966 р. — $4,932.66, розходи — $2,443.96, в касі осталось $3,327.98.

Заряд т-ва на 1967 р.: Голова — Марія Вовк, заступниці — Розалія Стримбіська і Сайді Ваділ, рек. секретарка — Марія Паламарик. Касієрка — Магдалина Похалик. Референтки: Освіти — добр. З. Туржанська, журнала „Промінь" — Славка Палилик. Контрольна комісія — Єлена Палічук, Марія Креколович і Петруся Колотелюк.

Жіноче т-во засилає журналові „Промінь" найкращі побажання, а редакторці Н. Когуській кріпкого здоровя на многі літа.

Марія Паламарик, секр.

ҐЛЕСЛИН, САСК.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори жіночого т-ва відбулись 11-го грудня 1966 р. вечером в церковній залі.

Збори відкрила голова т-ва Анастасія Гаврилів і була предсідницею, секретаркою зборів була Анна Буй. Членки заряду здавали звіти діяльности т-ва за минулий рік.

Праця в минулім 1966 році була така: За рік відбулось 9 місячних зборів. Улаштовано концерт для дітей в день св. Миколая. Членки приготовили спільну Святу Вечерю. На сумківський окружний зїзд, який відбувся в Ґлеслин, членки приготовили обід і вечерю, приготовили обід на храм нашої церкви. Т-во помагало українській школі. Для придбання фондів на громадські потреби членки приготовили і видали 6 весільних обідів, 5 перекусок на ріжні оказії, прощальне прийняття для Всеч. о. Кравченка і привітальне прийняття для Всеч. о. Зузака. В Ґлеслині відбулась також

релігійна місія. Вітали наші членки голову Союзу Українок Канади пані Анну Токарик.

Наші членки взяли активну участь в окружнім зїзді Союзу Українок в Норт Бетлфорді, членки навчають сумківок вишивати та писати писанки, взяли участь в продажі білетів на Пшеничну Королеву (Гвіт Квін), розкупили почесні марки Марусі Бек і провели кампанію за фондами на поборювання недуги рака.

Пожертви: Т-во дало $300.00 на місцеву церкву, $200.00 на українську школу, яка заплянована на літо в 1967 році. Фінансовий звіт: З року 1965 осталось в касі $265.91, приходи в 1966 р. — $2,533.07, розходи — $1,668.86, лишилось в банку $1,130.12. На зборах вписалось 16 членок.

Заряд т-ва на 1967-мий рік: Голова — Ева Дмитришин, заступ. голови — Марія Гарасим, секретарка — Анна Буй, заступ. секретарки — Анастасія Гаврилів, касієрка — Наталка Матвіїв. Контрольна комісія — Катерина Данилів, Анастасія Кіщук, Р. Бойко. Шкільний комітет — Марія Гарасим, Анастасія Гаврилів. Комітет хворих — Марія Гарасим. Бібліотекарка — Е. Левчук і Анастасія Кіщук.

Анна Буй, секр.

ИНДИВОР, САСК.
Відділ Ольги Кобилянської

Річні збори відбулися в домі пані Марії Юрків. Збори відкрила голова Анна Корній молитвою, предсіднщею була пані Марія Єремчук, секретаркою зборів була пані Розалія Рутковська. Секретарка О. Вівчарук перечитала протокол з цілого року. Касієрка Розалія Рутковська давала звіт фінансовий. Діяльність відділу цього року досить скромна з браку молодших членок.

Членки ходили колядувати на церкву і дали до церкви $62.50. Помагали на храмовий церковний обід. Заплатили асекурацію за Народний Дім $150.96. Мали осінню вечерю і один малий базар.

Членки стараються затримати існування нашого відділу і Народного Дому, щоб не розпалося. Може пізніше заінтересуються молодші жінки і стануть членкамп відділу, то і праці була б більша.

Фінансовий звіт: В касі з минулого року 1965 було — $406.41. Приходи у 1966 році — $254.55, розходи в 1966 р. — $334.57, лишилося в касі — $326.39.

Заряд на слідуючий рік той самий що був: голова — Анна Корній, заступниця Павліна Чорнобай, касієрка Розалія Рутковська, секретарка Олена Вівчарук. Контрольна комісія: Катерина Ґриба і Марія Юрків. Господині: Марія Юрків і О. Ілащук. Сестриці до церкви — Марія Біланчук і Марія Земнюк.

Олена Вівчарук, секр.

ВАТСОН, САСК.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори т-ва в Ватсон відбулись 1-го грудня. Присутних було 15 членкинь. Після звітів показалось, що жінки працювали добре. Місячних зборів відбулось 9. Є жінки, які на похилому віку, але вони старались так само з молодшими працювати і брати участь у всьому.

Осталось в касі з 1965 — $297.00, приходи в 1966 р. — $871.24, розходи в 1966 р. — $920.40. В касі осталось на 1967 рік — $347.84.

Більшу частину доходу т-во жертвувало на місцеву церкву. Т-во видало кілька обідів, спільне свячене, свято Л. Українки, ходили колядувати, відвідували шпиталь і старечий дім, брали участь у візитації в Вадіні, улаштувало День Матері, Свято Книжки, т-во підтримує фінансово „Промінь". Членкині відбули базар, і храмовий обід. До т-ва вписалось 17 членкинь. Бажано було б, щоб наші молоді жінки більше цікавились народною і церковною справою і ставали в ряди т-ва. Заряд на 1967 рік: голова — М. Кенащук, секр. — К. Сліпець, касієрка — О. Бокшован.

К. Сліпець.

МАЗЕПА, САСК.
Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори відділу відбулись 7-го грудня 1966 року в домі пані Іванни Завісляк. Предсідницею зборів була голова відділу Адріянна Ягольницька, секретаркою О. Маковська.

Голова т-ва відкрила збори молитвою. Хвилиною мовчанки вшановано память членок, які відійшли у вічність. Слідували звіти членок заряду. Першою здавала звіт голова т-ва А. Ягольницька, яка також подякувала членкиням за їх щиру кооперацію. Секретарка відчитала звіт цілорічної діяльности.

В протягу року відбулось 12 місячних зборів, на яких між іншими діловими справами товариства були прочитувані обіжники та кореспонденція від Централі Союзу. Стараннем пані Дори Маковської улаштовано дуже гарний концерт на День Матері. Членкині приготовили і видали обід під час храму в нашій громаді, на День Подяки Вечірня, відбулась осіння вечеря, пущення, бінго, кількнадцять перекусок і забави. Членки робили старання, щоб українські діти з околиці були на оселі „Тризуб" біля Кристал Лейку.

В протягу року жіноче т-во пожертвувало певну суму грошей на ріжні громадські установи і народні потреби. Фінансовий звіт: З року 1965 осталось у касі — $382.64, приходи в 1966 році — $1,608,38, розходи — $325.25, в касі осталось $665.77.

Заряд т-ва на 1967 рік: Голова — Адріяна Ягольницька, заст. голови — Настя Ковалишин, рекор. секретарка — Ольга Маковська, фінанс. секретарка — Мілька Киба, касієрка — Аделя Ойстрик. Контрольна комісія — Ліна Король, Катерина Корній. Програмовий комітет — Дора Маковська, Ліна Король, Савеля Король, Марлін Король. Господині — Марія Снятинська, Павліна Ойстрик, Настя Ковалишин.

Всі членки нашого товариства бажають журналові „Промінь" і також його редакторці Н. Когуській найкращих успіхів.

Ольга Маковська, секретарка.

БРЕНТФОРД, ОНТ.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори т-ва відбулися 8 грудня в церковній залі св. Михаїла при гарнім числі членок. Голова М. Іванець відкрила збори молитвою. Після прочитання протоколу з річних зборів, членкині управи давали звіт з діяльности за р. 1966. Зі звітів можна було бачити, що наше товариство справді було діяльне, бо багато зроблено за цілий рік, і на культурно-освітнім полі.

Наш відділ відбував місячні збори точно що другого четверга в місяці — відбулось 9 зборів ,2 засідань, 8 освітніх вечерків і читані реферати наших героїнь — читала пані Анастасія Пирожак. Відбулася академія Лесі Українки, академія Шевченка, відбувалися Панахиди, а жін. тов. приготовляло перекуски для всіх присутніх. На Різдвяні свята членкині масово ходили колядувати, дали поміч на Новорічну забаву приготовили вечерю. Святу Вечерю приготовили на Йорданські Свята.

Наш відділ відбув Свято Книжки, День студента з відповідними рефератами й обідами, реферати виголошувала наша добр. К. Тріска. Членки улаштували базар, випродування домашнього печива, а вечором відбулося бінго. Було Спільне Свячене силами нашого жін. тов. і прихильниць. Відбулася поминальна Служба Божа, а жін. тов. приготувало перекуску для всіх присутніх. Наш відділ цього року улаштував 17 річницю свого заснування. Відбувся День Батька, День Матері з програмою і обідами. Жін. тов. відзначило студентку Орисю Шалай, яка закінчила студії медичної сестри.

В листопаді ми мали нагоду вітати у своїй громаді Впреосв. Владику Михаїла, жін. тов. взяло участь в приготовлені на цей день. Відбулися роковини Ольги Кобилянської з вечерою. На свято Миколая жін. тов. дало подарунки дітям недільної і рідної школи, була програма, а опісля перекуска для дітей і всіх присутніх. Т-во висилало делегаток на зїзди окружний і провінціяльний, голова М. Іванець і А. Пирожак були делегатками. Жін. тов. дало печиво в Брентфорд Council Citizen і старалося мати контакти з іншими організаціями. Жін. тов. дає багато жертв: перше всього старається виповнити свій бюджет до Централі, займається збіркою передплат для журнала „Промінь", жертва на Колегію св. Андрея 50 дол., Інститут св. Володимира 25 дол., на поборювання недуги рака, Червоний Хрест, на всі діяльності U. N. E. L. E. F. — членкині беруть участь в тих збірках.

Наше жін. тов. передало до церковної каси $1,163.39 і купило кухню.

Осталося в касі з 1965 р. — $635.84, приходи в касі із 1966 — $1,591.14, розходи в касі із 1966 — $1,649.29. Осталося в касі 1967 рік — $578.72.

Звіт склали також сестриці, господині і опікунки хворих.

Після звітів відбувся вибір нового заряду до якого увійшли на 1967 рік пані — голова — М. Іванець, заст. голови — М. Савіцька, рек. секр. Анна Кримняньска, кореспонд. секр. Броніслава Цибульська, касієрка Анастасія Пирожак. Контрольна комісія — Стефанія Костик. Комітети: церковний — Марія Сисмиструк, відвідування хворих — Анна Мороз, ручних робіт — добр. Катерина Тріска, Господиня — Анна Жалай.

Галина Круліцька, секр.

СТАРОВИННІ ВЗОРИ УКРАЇНИ

Декоративне шитво на Україні було знане вже в X віці. Прикрашували одяг та інші книжкові речі шовковим, срібним і золотим шитвом. XVII—XVIII віку гаптували одяг шовком, золотом та сріблом, також предмети зброї, хатньої обстанови й церковного вжитку. Поруч дорогого, золотого, срібного й шовкового шитва розвивалося шитво народне, що послугувалося матеріялом домашного виробу та було прикрасою свого найближчого оточення. В XX віці українське жіноцтво прикрашує модерний одяг і домашні декоративні речі старовинними взорами. Зразок модерної сукні є прикрашений взором взятий з макати XVIII віку. Проєкт О. О. Кульчицьких.

ПОЛТАВСЬКИЙ ВЗІР XVIII В.
Стіби: — гладь, ланцюжок, шнурок. Матеріяли густої гладкої тканини, *peau de sai*, **індийський шовк, антік-сатина, вовна флянель. Краски: — біла, жовта, біжова.**
Музейний комітет пров. Екз. Східної Канади.

ВАЙТА, МАН. Відділ ім. О. Кобилянської

Річні збори т-ва відбулись в Народнім Домі 4-го грудня 1966 р. Збори відкрила голова т-ва пані М. Негрич. Молитву провела пані Н. Тисарська. Предсідницею зборів була пані Анна Сесмиструк, секретаркою М. Негрич.

Діяльність т-ва за минулий рік: Відбулось 6 місячних зборів, 2 освітніх вечори, якими відмічено роковини Лесі Українки, Наталії Кобринської, Ольги Кобилянської. В програму входили реферати про згаданих письменниць.

Членки приготовили обід на храм нашої церкви. Приготовляли післяпохоронні перекуски та купували вінки для померлих членок. Членки займались збіркою на Червоний Хрест. Жіноче т-во приготовило спільну Святу Вечерю на Новий Рік, спільне свячене. Спільно з церковною громадою зайнялись малюванням церкви і парафіяльної хати. Т-во дало $200.00 на малювання церкви. Вислано делегаток на провінціяльний і окружний зїзд.

(Докінчення на ст. 32).

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Січеники в помідоровій заправі

Потрібно: ½ ф. мяса волового, ½ ф. мяса вепрового, 4 грінки білого хліба, 1 ложка товщу, 1 цибуля сер. величини, 1 яйце, сіль, перець.

Потрібно до підливки:

2 ложки товщу, 1 ф. помідорів, 1 цибуля, ½ склянки квасної сметани, 1 ложка муки, сіль, цукор.

Хліб намочити і видушити з води й вимішати з меленим мясом. Посікти дрібно цибулю, вкинути на товщ, прикрити риночку і піддушити злегка. Має бути зовсім ясної краски. Вимішати з мясом, вбити яйце, додати соли й перцю до смаку. Добре все вимішати. Виробити мясні кулі, виложити на розігрітий товщ і підсмажити з усіх сторін.

Помідори покраяти на кусники і зварити разом із цибулею, покраяною в платки. Коли розвариться, перетерти через ситко. Розколотити муку зі сметаною, залити тим юшку з помідорів і раз заварити. Додати соли й перцю до смаку. Вложити підсмажене мясо до підливи, раз заварити і відставити в тепле місце на пів години. Подавати з макаронами.

Печінка стане смачною, якщо перед смаженням тримати її 2—3 годин в молоці.

Членки ходили колядувати спільно з церковною громадою на потреби церкви. Жіноче т-во найняло поминальну Службу Божу за померлих членок. На День Подяки приносили святити овочі.

Т-во на своїх освітних сходинах покликає членок до коротких промов, де вони вправляються в потребі виступів при ріжних оказіях. Теми промов є вільні до вибору. Т-во завжди виповнює свій повний буджет до Централі Союзу Українок Канади.

Заряд т-ва на 1967-мий рік: Голова — А. Подольська, заступниця голови — Е. Боднарчук, секретарка — М. Негрич, заступниця секр. — С. Сторожук, касієрка — А. І. Сесмиструк, фінансова секретарка — Ольга Пацьорка. Господині — Н. Нисарська, пані Тимчук, пані Лакуста. Сестриці — пані Божик, пані Гаврюнська, пані Лакуста. Комітет — пані Пацьорка, пані Тисарська, пані Музика. Контрольна комісія — О. Дикун. Референтка Червоного Хреста — О. Пацьорка.

Софія Сторожук, секр.

Суп з помідорів

Зварити 4—5 середньої величини помідорів в посоленій воді і протерти через ситко. Підсмажити на маслі ложку муки на маслі (2 ложки масла), посолити, поперчити, вимішати з юшкою, додати горнятко молока, зеленої або сушеної петрушки, довести все разом до кипіння. Подавати з дрібно накраяними в кубики і зарумяненими грінками.

Салатка з сирої моркви

Взяти 2 фунти моркви, 1 склянку квасної сметани, 4 столові ложки цукру, кілька (6—8) сушених сливок.

Моркву почистити і потерти на тертці тоненькими поздовжніми пасочками, посолити. Якщо морква не досить солодка — додати цукор, заправити сметаною, або майонезом. Прекрасити чорносливом (сливками) розпареними в окропі. Салатку з моркви можна приготовити і з яблуками.

Смажена капуста з мясом

1¼ ф. свинячого мяса, 2¼ ф. квашеної капусти, 2 столові ложки топленого сала, перець, томат-пюре. Нарізати мясо дрібними шматочками і обсмажити з цибулею на салі. Капусту виполоскати, покласти в каструлю, долити трошки води, дати дрібку перцю, 1 чайну ложечку томето-пюре і потушкувати протягом години. Додати підсмажене мясо і знову поставити в духовку. Тушкувати до готовности.

ДЕЛІКАТНІ БІШКОПТИ (Lady fingers)

⅓ горнятка спорошкованого цукру (айсинг), ⅓ горнятка пересіяної муки, 1 яйце (мале), 2 жовтки, 2 білки, Кілька зерен соли, ¼ ложечки ванілії.

Цукор пересіяти, щоб не було грудок. Муку пересіяти 3 рази. Убити яйце і жовтки до пухкости. До білків дати сіль і вбити на тугу піну, тоді додавати цукор малими частками і вбивати аж згусне. Легко домішати до білків вбиті жовтки і ванілію. Уважно завинути в масу муку. Класти ложечкою маленькі купки на бляху вистелену папером (без товщу). З цього будуть круглі бішкопти. Коли бажається мати подовгасті, так звані „лийді фінґерс", покласти дві маленькі купки у відстані 1 цаля і злучити їх разом. Для кращої форми можна тісто витискати спеціяльно для того призначеною торбинкою (пийстрі бег). Пекти у мірній печі 350 ст. приблизно 15 хвилин. Вибрати з паперу поки ще теплі.

Коли бішкопти рівно уформлені, їх можна переложити масою парами.

Міґдалові ріжки

1 фунт міґдалів, 1 фунт масла або марґарини, 1 горнятко мілкого цукру, кілька зерен соли, 1 ложечка ванілії, 5½ до 6 горняток муки приблизно), 1 горнятко мучкового цукру (айсінґ), 1 ложечка ванілії.

Міґдали спарити, усунути лушпину і спражити в печі на легко румяно. Змолоти міґдали на дрібно машинкою до мяса. Утерти масло або маргарину з цукром і сіллю до пухкости. Дати міґдали і ванілію; розправити. Домішати стільки муки, щоб тісто далося виробляти. Розкачати тісто грубо і викраювати формою півмісяці. Якщо нема відповідної форми, тоді в руках уформити півмісяці, тобто ріжки. Пекти у мірно огрітій печі (325) яких 20 до 25 хвилин на блідо румяно. У міжчасі змішати мучковий цукор з 1 ложечкою ванілії. Мачати гарячі ріжки в приготовлений цукор з ваніліею.

Міґдалові ріжки даються перетримати довгий час, тому добре пекти повний припис, як подано вище. Хто бажає, може зменшити припис на половину.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Вода, що лишилася після миття м'яса, чудове добриво для кімнатних квітів.

**
*

Плями від йоду змочіть водою, а потім протріть крохмалем, і вони зникнуть.

**
*

Щоб нарізати свіжий хліб тонкими скибками, нагрійте ніж, опустивши його на хвилину в окріп. У такий спосіб розрізається і крихкий торт.

**
*

Якщо страва пригоріла, поставте каструлю в холодну воду, пригоріле прилипне до дна. Після цього можна перелити страву в інший посуд.

**
*

М'ясо, що запікається в духовці, слід поливати лише гарячим бульйоном чи водою, від холодної воно стає жорстким.

CANADA

СТАВАЙТЕ КАНАДСЬКИМИ ГРОМАДЯНАМИ ЦЕ ВАМ ОПЛАТИТЬСЯ

Канадське громадянство може допомогти Вам осягнути успіху у Вашому житті. В багатьох випадках канадські громадяни мають першенство в отриманні праці. В деяких випадках вимагається мати канадське громадянство, щоб взагалі отримати працю.

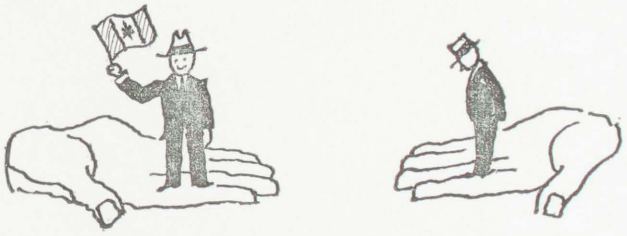

Отримати канадське громадянство легко тим, хто відповідає вимогам. Суди Громадянства завжди готові Вам допомогти. Вони знаходяться в: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa,Sudbury, Toronto, Hamilton, Kitchener, St. Catharines, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton і Vancouver.

Якщо бажаєте, можете писати прямо до:

THE REGISTRAR OF CANADIAN CITIZENSHIP, OTTAWA.

Пам'ятайте, що Вам оплатиться бути канадським громадянином.

Міністер Внутрішніх Справ Канади

P 630 JAN 67
MALANCHUK MRS N
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

НАШИМ НАЙМЕНШИМ (віршики, пісні, байочки, ігри для маленьких) $1.50
КОЛЯДНИК ДЛЯ ДІТЕЙ З НОТАМИ І СЛОВАМИ, написав проф. С. Яремко ..... .15
МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (Українські народні вишивки і взори) $4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК $1.75
КУХОВАРСЬКА КНИЖКА — написала Савеля Стечишин $5.50
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — написав проф. Л. Білецький $1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — написав М. Ломацький $3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — написав М. Ломацький $3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — написав Митрополит Іларіон .50
Я ВЕРНУСЯ — написав О. Крамар ..... .50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — написав Л. Мосендз $6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — написала Рома Ґаук $1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ .20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — написала Н. Когуська ..... .50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — написала Марія Пастернакова $3.00
БАТЬКИ І ДІТИ — написала Тоня Гороховіч $1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ $1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ $1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ $1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК $2.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі $4.25
— брошурована $3.00
СТАТУТ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ ..... .25
ВІДЗНАКА СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ $2.50
ЛОЖЕЧКА З ВІДЗНАКОЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ $3.50

Також маємо слідуючі речі, які радо вишлимо на ваше замовлення:

— РЕФЕРАТИ НА РІЗНІ СВЯТА І АКАДЕМІЇ
— ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ
— ПРОГРАМИ ПРОДОВЖЕННЯ ПРАЦІ У МОЛОДШИХ ВІДДІЛАХ СУМК

Замовлення разом з грішми висилайте

на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
624 Upper Ottawa St.,
Hamilton, Ont.

Centennial Report

1867 1967 by JOHN W. FISHER CENTENNIAL COMMISSIONER

Звіт про століття: 1867–1967

(Канадійська Сцена). — Я хотів би, щоб Комісія Століття могла купити квитки вступу на Всесвітню Виставку у Монтреалі для всіх мешканців Канади. Нажаль, здійснити цю мрію неможливо із-за нестачі фондів. Мільйони канадійців не побачать ЕКСПО-67, але більшість із тих осіб могтиме оглянути різні ювілейні видовища в сусідніх містечках. Всі області Канади беруть участь у головних подіях ювілейного року. Не може бути „Тутту" канадійських збройних сил — одне із найбільших видовищ в історії Півн. Америки, або показ майстерности в літанні, що його в різних місцях Канади демонструватимуть групи пілотів спеціяльно вибраних на ювілейні церемонії.

Мешканці узбереж матимуть можливість бачити паради воєнних кораблів канадійської фльоти і інших країн. У великих містах виступатимуть передові канадійські і закордонні артисти; будуть різні мистецькі виставки. Не бракуватиме спортових програм, як Пан-американські Ігрища у Вінніпегу та Зимові Ігрища в Квебеку. Заплянованo теж міжнародні суперництва: перегони бальонів понад преріями, світовий чемпіонат в мандрівці на лижах, північно-американський чемпіонат у бігу і стрибках на лижах поблизу Оттави, міжнародній повітряний попис в Абботсфорді, Брит. Колюмбія, чемпіонат у з'їзді на водних лижах в Шербруку, Квебек.

Хочу підкреслити, що ніхто не повинен бути розчарований, коли йому не пощастить побувати на ЕКСПО-67 у Монтреалі, бо видовище високої якости будуть у кожному більшому місті. Малі міста відвідає „Каравана Століття" з виставкою Канадіни; крім того там будуть ще місцеві проєкти. Хто не може залишити хати, той оглядатиме спортові змагання, виступи виконавців програм Століття, чи перегони кену на відстань 4,000 миль на телевізійному екрані. Радіосітка і телевізійна мережа СБС, як теж журнали і часописи заплянували свої програмч так, щоб усі канадійці були в центрі подій ювілейного року.

Це буде велике святкування народин держави і ніхто не повинен залишитися „поза порогом" тих церемоній. Для всіх знайдеться щось цікаве в тому році — для дітей, молоді, дорослих і старих; всі могтимуть взяти в чомусь участь, бачити щось і радіти чимось.

Джан Фішер.